

Rīga iemirdzas Eiropas kultūras zvaigznājā

18. janvāra vakarā Latvijas Nacionālajā operā norisinājās "Rīga – 2014. gada Eiropas Kultūras galvaspilsēta" atklāšana ar Richarda Vāgnera operas "Rienzi" uzvedumu. "Jaunu latviešu oriģināloperu iestudēšana un izstāžu cikls, konferences un filmu skates – tā ir tikai daļa no kultūras norišu spektra, ko varēs baudīt gan rīdzinieki, gan pilsētas viesi, kuŗu šogad solās būt jo īpaši daudz. Rīga mirdzēs ne vien kā kultūras, bet arī kā tūrisma galvaspilsēta, kam gatavojamies ar vislielāko atbildību un prieku," savā uzrunā teica Valsts

grāmatas sagaidīja Eiropas kultūras galvaspilsētas patrons Valsts prezidents Andris Bērziņš, kā arī Latvijas un ārvalstu amatpersonas, tostarp kultūras ministre Dace Melbārde, Eiropas Savienības izglītības, kultūras, daudzvalodības un jaunatnes komisāre Andrula Vasiliu. Pēdējā grāmata šīs akcijas ietvaros *Gaismas pils* sliksni šķērsoja plkst. 16.32. Kopumā bibliotēkā nonāca vairāk nekā 2000 grāmatas. Sagatavotas bijušas ap 15 000 grāmatu. Akcijas pašmērķis nebija nogādāt pēc iespējas vairāk grāmatu uz jauno

Pie ieejas *Gaismas pili* pirmo grāmatu sagaida (no kreisās) Valdis Dombrovskis, Solvita Āboltiņa, Valsts prezidents Andris Bērziņš, kultūras ministre Dace Melbārde // Foto: Imants Urtāns

prezidents Andris Bērziņš. Kultūras svētku gads saistās arī ar Nacionālās bibliotēkas jurģiem uz jauno ēku Daugavas kreisajā krastā, vasarā gluži kā Dziesmu svētkos Rīgu pieskandinās Pasaules koŗu olimpiada. „Šis gads ir apliecinājums Latvijas galvaspilsētas Rīgas piederībai pie Eiropas kultūras uz visiem laikiem. Lai mūsu sirmā, skaistā Rīga spoŗi mirdz Eiropas kultūras zvaigznājā, lai šis gads atbalsojas visā pasaulē, nesot vēsti par Rīgu, Latviju un Eiropu!” vēlēja prezidents.

Pirmās grāmatas LNB jaunajā ēkā

Atklājot Eiropas kultūras galvaspilsētas gadu Rīgā, ikviens rīdzinieks, Latvijas iedzīvotājs, Rīgas viesis bija aicināts simboliski sadoties rokās par kultūras vērtībām, to saglabāšanu un tālāknesānu. Kopīga grāmatu draugu ķēde apliecināja vērtību sistēmu Rīgā un Latvijā, no rokas rokā nododot grāmatas no vecās Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēkas ceļā uz *Gaismas pili*.

Spītējot salam, tūkstoŗiem cilvēku bija ieradusies Rīgas centrā un piedalījās grāmatu ceļā uz Latvijas Nacionālo bibliotēku. 18. janvāri akcijā *Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde* uz Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) jauno ēku *Gaismas pili* aizceļoja aptuveni 2000 grāmatas. Pie *Gaismas pils*

bibliotēkas ēku. Cilvēki, kas piedalījās akcijā, vēlējās grāmatas aplūkot, ar tām nofotografēties vai nofilmēties. Tādējādi grāmatu ceļošanas process bija samērā lēns. Kopumā akcijā piedalījuŗies vairāk nekā 14 000 cilvēku. Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku akciju organizēja nodibinājums *Rīga 2014*, piesaistot vairāk nekā 100 koordinātorus un 60 brīvprātīgos.

„Kad *Rīga 2014* māksliniecisķā padome kopā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku iecerēja grāmatu draugu ķēdi, nebija iecerēts tāds aukstums. Taču mēs visi kopā sasildījām akcijas atmosfāiru. Mēs kopā dzīvojam, kopā strādājam, kopā darām labus darbus, priecājamies un svinam,” klātesošos pie *Gaismas pils* ēkas uzrunāja nodibinājuma *Rīga 2014* vadītāja Diāna Čivle.

Pirmā grāmata, kas akcijā sasniedza jauno LNB ēku, bija 1825. gadā izdotā Bībele latvieŗu valodā, kuŗu LNB dāvinājusi Vācijas vēstnieka atjaunotajā Latvijā grāfa Hāgena fon der Venge Lambsdorfa ģimene. Pirmās grāmatas nodošanu LNB vecajā ēkā sāka Dace Pamata, kas LNB strādā jau 45 gadus. Savukārt pirmo grāmatu jaunās ēkas plauktā nolika Juris Celmiņš, kuŗš LNB darbu sācis pirms daŗiem mēneŗiem, pagājuŗā gada novembrī. Savukārt pēdējā akcijas ietvaros iekļautā grāmata bija par suitiem, ar nosaukumu „Balandnieki”.

Grāmatu ceļš uz jauno mājvietu – no rokas rokā // Foto: Imants Urtāns

Grāmatu ceļš sākās vecajā LNB ēkā Kriŗjāņa Barona ielā un turpinājās cauri Vecrīgai, šķērsoja Daugavu pār Akmens tiltu, simboliski apliecinot tās nepārejoŗas un fundamentālas vērtības, kas daudzus jo daudzus paaudŗu garumā veidojuŗas Latvijas tautas kultūras genu un ko glābā grāmatas.

Akcijā *Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde* pirmo reizi apmeklētājiem durvis vēra jaunā LNB ēka.

LNB plāno jaunās ēkas oficiālo atklāšanu 29. augustā – savā 95. dzimšanas dienā. Līdz atklāšanai uz jauno ēku būs pārvietoti vairāk nekā četri miljoni speciāli apstrādātu un sagatavotu krājumā vienību. Šogad bibliotēkā jau ieplānoti daudzi Rīgas – Eiropas kultūras galvaspilsētas sarikojumi, izstādes, konferences, diskusijas, koncerti un citas publiskas norises.

LNB izsaka pateicību par piedalīŗanos „Grāmatu draugu ķēdē”

LNB direktors Andris Vilks plaŗsaziņas lidzēkļos izplatījis šādu pateicības vēstuli.

„Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) vārdā izsaku pateicību visiem 18. janvāra akcijas *Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde* dalībniekiem, tostarp ap 800 Latvijas bibliotēkāriem, Latvijas un āŗzemju plaŗsaziņas lidzēkļiem, uzņēmumiem un amatpersonām par lielo atsaucību. Cilvēku

prieks un interese par jauno bibliotēku deva mums sparun un apņēŗanos darīt visu iespējamo, lai jau 2014. gada vidū Latvijas Nacionālā bibliotēka būtu atvērta un gatava uzņemt ikvienu, kuŗu interesē zināt un uzzināt.

Spītējot aukstumam, norisē piedalījās vairāk nekā 14 tūkstoŗi cilvēku no visas Latvijas, arī no āŗzemēm – Baltijas valstīm, Vācijas, Zviedrijas, Šveices, ASV, Krievijas u.c. Piecu stundu laikā no LNB vecās ēkas K. Barona ielā 14 uz jauno ēku Mūkusalas ielā 3 no rokas rokā, cilvēkiem dziedot un gavilējot, sirsnīgā atmosfāirā tika pārnestas aptuveni 2000 grāmatas. Tās tika izvietotas Tautas grāmatu plauktā, kas ēkas āŗrijā slejas piecu stāvu augstumā un ir viens no centrālajiem tās interjera elementiem. Katra no akcijas laikā pārvietotajām grāmatām ir kāda cilvēka dāvinājums LNB – personiski nozīmīga un īpaŗā grāmata, kuŗas titullapā ierakstīts vēstījums vai personisks stāsts, kas saistās ar konkrēto izdevumu. Jāpiebilst, ka, lai gan tautas ziedotās un akcijas laikā uz jauno ēku pārnestās grāmatas atradīsies godā vietā – Tautas grāmatu plauktā –, tās būs iespējams arī saņemt lasīŗanai.

Pirmā grāmata, kas akcijā *Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde* sāka ceļu uz jaunajām mājām, bija 1825. gadā Sanktpēterburgā latvieŗu valodā izdotā Bībele, ko bibliotēkai uzdāvinājis grāfs Lambsdorfs.

(Turpinājums 3. lpp.)

Sumpurna ēnā

(2. lpp.)

Lietuvas
prezidente Rīgā

(4. lpp.)

Latvijas mēbeles
Ķelnes izstādē

(4. lpp.)

Kairā apcietina
latvieŗu žurnālistu

(4. lpp.)

Sirdi uzrunā
kultūra, izglītība
un ticība

(7. lpp.)

Latvija –
maizes lielvalsts

(10. lpp.)

Martinam
Dukuram
30. uzvara

(12. lpp.)

Vēl ir iespēja iemūžināt savu vārdu Gaismas pilī

SANITA KITAJEVA,
LNB Atbalsta biedrības sabiedrisko attiecību speciāliste

2013. gada nogalē piedzīvojām īpašu, vēsturisku brīdi – *Gaismas pils* ir pabeigta. Šis notikums vainagojies ar Grāmatu draugu ķēdi 18. janvārī, kad pirmā grāmata šķērsoja bibliotēkas sliekšni. Roku rokā visas dienas garumā grāmatas ceļoja pa cilvēku ķēdi no vecās bibliotēkas ēkas līdz *Gaismas pilij* un iegūla Tautas grāmatu plauktā. Tur paaudzū paaudzēs turpmāk atradīsies cilvēku dāvētās grāmatas, kas viņiem dzīves laikā bijušas īpašas un nozīmīgas.

Gaismas pils tapšana ir bijis garš, grūts, bet iedvesmojošs ceļš. Šobrīd priekšā ir patīkamās pārvākšanās rūpes. Aprīlī lasītājiem durvis vērš pirmās lasītavas. Kad pārvākšanās beigsies, 29. augustā plānota jaunās ēkas oficiālā atklāšana.

Ir pienācis brīdis, kad LNB Atbalsta biedrība varēs pateikt paldies visiem ziedotājiem, kuri atbalstījuši *Gaismas pils* celtniecību un citus Biedrības labdarības projektus. Ziedotāju vārdi tiks iegravēti īpašās plāksnītēs, ko izvietos lielajā ziedotāju sienā bibliotēkas vestibilā, pie krēsliem, galdiem un plauktiem lasītavās. Drīzumā tiks uzsākta lielās ziedotāju sienas (3x13 metri) veidošana. **Lielā ziedotāju sienā** atradīsies *Gaismas pils* vestibilā, pie ieejas. Sienā būs iemontētas plāksnītes ar to ziedotāju vār-

diem, kuŗu ziedojumu summa vai vērtība naudas izteiksmē nav mazāk par 150 eiro. Ziedotāju vārdi būs iegravēti sešu izmēru plāksnītēs atbilstoši ziedojuma summai. Vieta paredzēta 2000 ziedotāju vārdiem, un tā strauji tiek piepildīta.

Gaismas pili iemūžināt savu vārdu var arī **par 1-149 EUR ziedojumu** – Ziedotāju grāmatā; **sākot ar 150 EUR ziedojumu** – lielajā ziedotāju sienā; **450 EUR** – pie krēsla; **700 EUR** – pie galda; **1500 EUR** – pie plaukta; **70 000 EUR un vairāk** – pie lasītavas. Katrs ziedotājs saņem īpašu apliecinājumu. Daudzi ziedotāji izmanto iespēju plāksnītē *Gaismas pili* iegravēt savu tuvinieku, draugu, bijušo skolotāju vārdus.

Biedrība vēlas pateikties ārzemju latviešiem, kas bibliotēkai ziedojuši 2013. gadā:

Inese Auziņa-Smith (iemūžināts Roger Malcolm Smith un Silvijas Liniņas vārds)

Vilnis Bērziņš
Lidija Smilga Bērziņa
Edvards Imants Mackus
Lilita Bergs (iemūžināts Dr. Vernera A. Berga ģimenes vārds)

Guntars Zemjānis (iemūžināts Prof. Raimunda Zemjāņa vārds)
Sagīnavas latviešu klubs
Jānis Skābardis

Valda Zaļkalns (iemūžināts Māra Zaļkalns Jaunzems, Juris Jaunzems vārds)

Dr. Uldis Streips
Alberts Vīgants un Ausma Vīgants

Ilga Winicov Harrington
Krišjānis Jēkabs Baltiņš
Gunārs Indārs
Alnis Arvīds Avots

Velta Purmalis (iemūžināts Kārļa un Veltas Purmalis vārds)
Andris Pilvers
Jānis Salenieks

Biruta Schultz-Hermane
Ēvī Upeniece
Juris Upatnieks (iemūžināts Ivara Upatnieka, Anša Upatnieka, Noras Pakules vārds)

Benita Zeltiņa
Silvija Ausma Sardiko (iemūžināts Zinas Eglītes vārds)

Aija Lesiņa Moennich (iemūžināts Viļa Lesiņa vārds)
Aldis Kaufmanis (iemūžināts Gunta Kaufmaņa vārds)

Vaira Pelēķis
Alfrēds Katlaps
Ainārs Osmanis

Anda Staab (iemūžināts Lilijas Purmalis vārds)

Vija Bauere (iemūžināts Ivara Lindberga un Vijas Lindbergs-Aisters vārds)

Kārlis Freimanis (iemūžināts Kārļa un Nellijas Freimaņa vārds)
Ziedonis Cukainis
Rasma Alekse

Brigita Balaram (iemūžināts Brigītas un Brian Balaram vārds)
Ilze Dimdiņa (iemūžināts Kazimira un Elizabetes Vingru vārds)

Viesturs Upītis
Juris Petričeks (iemūžināts Ritā Petričeka un Juŗa Petričeka vārds)

Bruno Ogsts (iemūžināti vārdi: Male Amālija Zaķītis, dzim. Dal-

biņš, Leontine Ogsts, dzim. Zaķītis, un Bruno Ogsts)

Dainis un Irma Rudziņi
Rasma Gundega Ieviņa
Astrīde Silis

Pēteris un Īra Bolšaitis
Vidvuds Sprīngis
Gunnar Birkerts (iemūžināti vārdi: Birkerts Gunars un Silvija, Birkerts Svens Pēteris ar ģimeni, Birkerts Eriks Gunars ar ģimeni, Birkerts Andra Footer ar ģimeni)

Benita Romanovska (iemūžināts Tomasa Romanovska vārds)
Rita un Oļģerts Koknēviči
Pauls Aleksandrs Raudseps (iemūžināts Juŗa Raudsepa vārds)

Māra Pētersone Beldavs (iemūžināts Artūra Pētersona, mag. iur., un Almas Pētersones Tāmeņieces vārds)

Astra Pētersone Zemzars (iemūžināts Lidijas Bokumas Pētersones vārds)

Jānis Stabingis (iemūžināts Stabingu ģimenes vārds)
Vilis un Marta Vītoli
Valters Nollendorfs

Silvija Kānele Ūdre
Imants Pikols (iemūžināts Ella, Aleks Pikols un Imants, Veronica Pikols vārds)

Pateicamies arī Amerikas latviešu laikrakstam *Laiks* gan par informatīvo atbalstu, gan arī par naudas ziedojumu!* *Laika* vārds tiks iemūžināts plāksnē pie Lielās ziedotāju sienas.

Tā kā bibliotēkas ēka ir gatava, šobrīd ziedojumi nepieciešami Latvijas Nacionālās bibliotēkas

attīstībai, tie palīdz veidot mūsdienīgu bibliotēkas saturu. Aicinām par mērķi savam ziedojumam izvēlēties:

- atbalsts grāmatas „Latvijas Nacionālā bibliotēka. Arhitekts Gunārs Birkerts” tapšanai;

- atbalsts deju uzvedumam „Augšamcēlas *Gaismas pils*”, kas ilgtermiņā būs skatāms uz *Gaismas pils* skatuves.

Ziedot iespējams:
• **ar kredītkarti mājaslapā www.gaisma.lv**

• **nosūtot ziedojumu čeku:** Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Tērbatas iela 75, Rīga, LV1001, Latvija

• **Biedrības birojā** Tērbatas ielā 75, 4. stāvā, 404. kab., tālrunis +371 67843767

• **bankā**
Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība
Registration Nr.: 50008034971
Account Nr. :
LV84HABA0551006763188

Beneficiary's bank: Swedbank
Address: Balasta dambis 1a, Rīga, Latvia

SWIFT code: HABALV22
Korespondentbanka ASV
DEUTSCHE BANK TRUST
COMPANY AMERICAS,
New York

ABA/FW: 021001033
*LNB atbalstam tiek samaksāta *Laika* autoru honorāros neizmaksāta nauda. Tāpēc pateicība pienākas visiem tiem, kas savu autoratlīdzību ziedojuši *Gaismas pilij*. – Red.

Sumpurņa ēnā

Māra Zālīte, “Pieci pirksti”, Mansards, 2013

DZIDRA PURMALE

Māras Zālītes jaunās grāmatas “Pieci pirksti” sižetu veido 55 īsas nodaļas, kuŗas piecgađīga meitenīte Laura ataino savus piedzīvojumus un pārdzīvojumus pag. gs. 50. gadu nogalē atceļā no Sibīrijas kopā ar abiem vecākiem un iepazīšanos ar dzīvi pirmajā vasarā Latvijā. Saziņas avotos grāmata nosaukta par romānu. Tad jau arī Jāņa Jaunsudrabiņa “Balta grāmata” un Annas Brigades “Dievs, Daba, Darbs” jāsauc par romāniem.

Intriģē grāmatas nosaukums –

“Pieci pirksti”. Pieci pirksti ir fakts – nav ko pielikt, nav ko atņemt. Tā to lieto arī autore, piemēram, nodaļā “Ciemiņi”. Tētis saka Laurai, ka par Sibīriju nevienam neko nedrīkst stāstīt Sumpurņu dēļ. “Tas Laurai jāielāgo un jāzina kā pieci pirksti.” (113. lpp.) Tāpat nodaļā “Mēsli un zelta putekļi”. Tētis ar draugu Franci runā par Sevostlagu: “No sākuma kādi divsimt tūkstoši. Beigās uz pieciem pirkstiem varēja saskaitīt.” (131. lpp.) Turpinot lasīšanu, manāms, ka apzīmējumam ir arī pārnesta nozīme.

Nodaļā “Pieci pirksti” (260. lpp.) aprakstīta Lauras māja kokā, vecā ābelē Mimas dārzā “Upītēs”.

“Izskatās pilnīgi kā atvērta sauja. Tieši pieci zari izauguši no pazema, apsūnojuša stumbra. Bez lielām pūlēm Laura var ierāpties ābeles atvērtaļ sauļā, atspiesties pret visiem pieciem sauļas pirkstiem, skatīties uz visām piecām debess pusēm (261. lpp.)” un - glābties no sumpurņa, kā Laura sauc okupantu varu. Ir pat sprauga, pa kuŗu uzlīdot debesis.

“Ābeles sauļā uz spilvena Laura sajūtas kā *nu tavai rociņā*. Dieva rokai ir pieci pirksti, tāpat kā cilvēkiem. Laurai ir pieci gadi, uz katra Dieva pirksta, uz katra

ābeles zara pa gadam.” (262. lpp.)

Grāmatas literārās varones Lauras tēls ir reizē reāls un ir reāls. Liekas, rakstniece Laurā ir ielikusi to, ko glābājusi sevī no pašām agrākajām dienām: no sajūstā, uztvertā, dzirdētā, kas tagad kā dzirds avotiņš ieburbulojies rakstu rindās. Pat traģiskie, drāmatiskie un neizprotamie notikumi, no Lauras redzes punkta skatīti, iegūst gaišumu. Laura visu redz lietišķi, reāli un dabiski.

Viņas nemitīgās pūles izprast vārdu un teicienu nozīmi ir īsts šedevrs, arī humors caur asarām. Neskaidrība neskaidrības galā.

“Zem četrām acīm. Kā tad tas ir? Kam tad ir četras acis? Kāpēc apakšā, kāpēc zem?” (50. lpp.)

“...tikusi atpakaļ pa kluso. Kā tas ir – pa kluso?”

“Tas ir nelegāli.” Tāds vārds Laurai nekādu skaidrību nevieš, bet viņa saka – aha”. (52. lpp.)

Grāmatas ievadā, kļiedjot minējumu par autobiogrāfiskiem elementiem, rakstniece saka: “Ikviens ir kas cits, un neviens nav viņš pats.”

Lauras Mamma un Tētis bērībā izsūtīti uz Sibīriju kopā ar saviem vecākiem 1941. gada 14. jūnijā. Tētis ir vidzemnieks, ko mājā neviens vairs negaida, Mamma ir zemgaliete. Stacijā

viņus sagaida Mammās vecvecāki Mīma un Pāpus. Laura piedzima 1952. gadā Sibīrijā un izdzīvoja. Aprakstīts nodaļā “Kad Laura piedzima”, ko gribētos nosaukt par šo laiku Betlēmes stāstu.

Acīgā, zināt un saprast kārā meitene ir kā milzu dzēšampāpīrs, kas uzsūc sevī visu, ko dzird un redz: latviešu valodas vārdus un jēdzienus, cilvēku uzvedību un attiecības. Laura iepazīstas ar Mammās dzimtajām mājām “Avotiem”, ar ienācēju “kultūras” sekām: postu, netīrību, izlaidību un nabadzību agrākā vecsaimniecībā, arī ikdienā lietotiem krievu valodas teicieniem. Lauras glābiņš ir ieniršana dabas krāšņumā un dzīvības daudzveidībā dārzā un apkārtnē. Viss sveic Lauru un saņem kā savējo: siltais vējiņš, vieglais vasaras gaiss, krāsainie ziedi, lapotie koki.

Savukārt Laura par savējiem pieņem ežu ģimeni pakrūmē, vārdes un kurkuļus diķi, darvā sliktos pilēnus un vēl daudzus citus. Tuvība ar cilvēkiem briesmīgā lēnā, pat ar Mammās vecvecākiem Mīmu un Pāpu. Mīma kļūst gandrīz par otru Mammu, un draudzība ar Pāpu top kā brīnums. Īsti pa ceļam Laurai nav ar vietējo bērnu baru. Sumpurņa ēnas smagi ietekmēti

ir ciemiņi, kas laiku pa laikam apciemo Tēti “Avotos”. Viņi grib zināt par Sibīriju, bet nedrīkst zināt – Sumpurnis negrib. Lauras atmiņā līdztekus ikdienas notikumiem neizdzēšami dzīvo tie, kas palikuši Barakā, Sibīrijā: Juka no Karēlijas, rumāniete Madalina, operdziedātāja Asja un vēl citi.

Vienmēr kaut kur rēgojas Sumpurņa ēna: “Sumpurnis māk slēpties, viņš nav viegli saskatāms. Skaidri redzami ir tikai viņa nolūki – apēst Lauru, saplosīt gabalos un aprīt.” (219. lpp.) Laura glābjas, ar milzu dvēseles spēku paceļoties gaisā un lidojot.

Pāpus pirms nāves ir novilcis savu laulības gredzenu, nolīcis uz galda. Uz piekārtās zīmītes rakstīts: “Atdodiet Reinim, kad pārņāks.” Reinis bija Pāpus mīļais dēls, pazudis Sibīrijā. Mamma un Mīma stāv nodurtām acīm. “Laura izstiep rokū pretī. Es Reinim atdošu, kad pārņāks. Pieci pirksti saņņaudz gredzenu sauļā.” (285./286. lpp.)

Jautājums: kam mēs katrs zvēram uzticību savā piecu pirkstu sauļā?

Cietos vākos glīti izdotajā grāmātā drukas velniņš nav driks-tējis parādīties, burti viegli salasāmi.

(Turpināts no 1. lpp.)

Rīga iemirdzas Eiropas kultūras zvaigznājā

“Savukārt pēdējā un visilgākā un cilvēku rokām ceļojusi akcijas grāmata bija Pēteris Upenieks „Balandnieki”.

Turpmākajos mēnešos turpināsies darbs *Gaismas pils* telpu un teritorijas labiekārtošanā, kā arī pakāpeniskā grāmatu un citu bibliotēkas krājuma vienību pārvietošana uz jauno ēku. Paredzēts, ka pirmās lasītavas un izstādes apmeklētājiem durvis vērš aprīlī.

Līdz jaunās Latvijas Nacionālās bibliotēkas atklāšanai šā gada 29. augustā – bibliotēkas 95. gadu jubilejā – atlikušas 220 dienas!”

***

Grāmatu draugu ķēde bija viens no daudzajiem notikumiem 18. janvārī. Aizraujošu norisi vietā bija **Rīgas Centrālīrģus un Rīgas autoosta**. Gaļas paviljonā atskatīja īpaši rakstītu dziesmu ciklu, sakņu paviljonā darbojās portretu darbnīca, zivju paviljonā varēja degustēt programmas tematiskajā līnijā “Dzintara ādere” iekļauto valstu virtuvju labumus un noklausīties korā “Kamēr...” dziedājumu.

Vakarā 11. novembrā krastmalā notika gaismas objektu parāde – poētisks nakts priekšnesums ar majestātiskām gaismas figūrām, kas izgaismoja tumsu. Uzveduma galvenais objekts bija septiņus metrus augsts un astoņus metrus plats gaismas kuģis, kas mirdzēja daudzkrāsainībā.

Starp Dzelzceļa un Vanšu tiltu notika **Gaismas uzvedums** ar Jāņa Lūsēna īpaši komponētu mūziku. To ilustrēja pirotehnisko uzvedumu meistara Kalvja Kalniņa un gaismu mākslinieka Normunda Bļasāna veidotās gaismas ainavas.

Rīgas autoostā mūzicē Latvijas pianisma veterāne Jautrīte Putniņa

Spilgtu turpinājumu gaismas tema ieguva arī pie Vanšu tilta Ķīpsalas plūdmalē, kur risinājās Pasaulē ugunsskulptūru čempionāts.

Tēlnieku komandas publiski veidoja skulptūras – līdz sešus metrus augstas koka konstrukcijas. Sacikšu finālā ugunsskulptūras pakāpeniski tika aizdegas.

Pasaulē ugunsskulptūru čempionāta finālā ar skaistu, mūzikālu šovu tika noskaidroti pasaules čempioni ugunsskulptūru veidošanā. Katra skulptūra tika dedzināta – vērtēta desmit minūtes. No beigumā bija vērojama tēlnieka Kārļa Īles veidotā lielā uguns installācija – teātris ar publikas iesaistīšanu.

Ugunsskulptūru meistarsacīkstēs par čempioniem un SIA *Roberts Bosh* simpatijas balvu ieguvējiem kļuva tēlnieku komanda no Krievijas – tēlnieki Rašids Sagadejevs un Tatjana Sagadejeva ar skulptūru „Eiropas nolaupišana”. Čempionātā piedalījās mākslinie-

ku komandas no Latvijas, ASV, Austrālijas, Francijas, Igaunijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Krievijas, Spānijas, Somijas, Zviedrijas un Šveices.

Rīgas vēsturei nozīmīgo 18. janvāra dienu *Arēnā Rīga* beidza koncerts “Rīga dimd”. To tiešraidē pārraidīja arī Igaunijas un Lietuvas televīzija.

Koncerta vēstījums bija apliecinājums Rīgas vēsturiskajam un laikmetīgajam skaistumam un daudzveidībai, Rīgas vizuālajiem simboliem un zīmēm, kas spilgti stāsta par pilsētu mums pašiem un viesiem. Tās ir vietas, sajūtas un ļaudis, ar kuriem lepojamies. Rīga, kas apdziedāta un mīlēta tautasdziesmās un mūsdienu dzejā. Ar Richarda Vāgnera, Pēteris Čaikovska, Emīla Dārziņa, Marģera Zariņa, Imanta Kalniņa, Raimonda Paula, Artura Maskata, Ērika Ešņvalda, Jāņa Lūsēna kompozīcijām Rīga šajā koncertā klausītājus uzrunāja kā laikmetīga kultūras un mākslas pilsēta. Kon-

Tūlīt aizdegas uguns skulptūras Ķīpsalā

certu „Rīga dimd!” vadīja aktieri Baiba Broka un Gundars Āboliņš. Īpašo svētku izjūtu koncerta laikā radīja pasauleslāvenie operas solisti Aleksandrs Antonoņenko, Egils Siliņš, Liene Kinča, Ilona Bagele, maestro Raimonds Pauls, dziedātājs Intars Busulis, Valsts akadēmiskais koris „Latvija” diriģenta Māra Sirmā vadībā, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris diriģenta Mārtiņa Ozoliņa vadībā un diriģents Valdis Butāns. Šis koncerts radīja istu mājas izjūtu ne tikai Rīgā piedzimušajiem un uzaugušajiem – tas kļuva arī par neaizmirstamu piedzīvojumu pilsētas viesiem. Rīga, kas paliek sirdī.

Arī Siguldā...

Rīga ir Eiropas kultūras galvaspilsēta, bet Sigulda ir tās oficiālā partnere. Abas pilsētas 2014.gadā sniedz bagātīgu, daudzveidīgu un augstvērtīgu kultūras programmu. 19. janvārī Eiropas kultūras galvaspilsētas gadu oficiāli iezva-

nija arī Siguldā. Kultūras gada atklāšanas sarīkojumus varēja apmeklēt smilšu gleznu izrādi, apskatīt gaismas atdzīvinātas pilsdrupas, izstādes mākslas skolā „Baltais flīģelis”. Siguldas dzelzceļa stacijā darbojās papīrmākslas darbnīca “Viktora vēstules” ar piedāvājumu “Vēstule no Siguldas”. Ikviens tika gaidīts vēstulū rakstīšanā kā senos laikos – uz pašizgatavota papīra ar tušu, otiņu vai spalvaskātu, lai pēcāk tās nosūtītu uz jebkuru pasaules stūrīti. Siguldas pagasta Kultūras namā bija apskatāma Arno Marnica fotoizstāde “Koki pilsētā” un Ilvara Veģa izstāde “Lampas”. Mākslu skolā “Baltais flīģelis” bija sarīkota Inetas Vecenānes tekstila darbu izstāde “Vilnas un dzintara pavediena”. Mākslu skolas pagalmā apmeklētājus priecēja skolas pārdagugu un audzēkņu kopīgi radīta installācija “Svētku galds”, bet Mākslas un kultūras telpā “Siguldas tornis” – Ķīpsalas keramiķu izstāde “Kāpšana tornī”.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Jaunā valdība izveidota

20. janvārī Reformu partija (RP) atsacījās no prasības ekonomikas ministra postenim virzīt Danielu Pavļutu. Līdz ar to Ministru prezidenta amata kandidāte Laimdota Straujuma (*Vienotība*) žurnālistiem beidzot varēja paziņot, ka jaunā valdība ir nokomplektēta.

“Pēc sarunām ar Reformu partiju jaunā valdība ir nokomplektēta, un, manuprāt, komanda ir izveidota ļoti labi,” sacīja Straujuma un apliecināja, ka partijas vēl izskatīs koalīcijas līgumu, taču tajā nebūšot tik būtisku punktu, kas ietekmētu Saeimas balsojumu par jaunās valdības apstiprināšanu.

No Ministru prezidenta amatam virzītās Laimdotas Straujumas pārstāvētās *Vienotības* darbam valdībā nosaukti Ingrīda Circene, Andris Vilks un Anrijs Matīss. Pēc valdības apstiprinā-

šanas viņi saglabātu savus līdzšinējos amatus – veselības, finanču un satiksmes ministra portfeli. Savukārt Ina Druviete no *Vienotības* izvirzīta izglītības un zinātnes ministra amatam.

Zaļo un Zemnieku savienību (ZZS) topošajā valdībā pārstāvēs Uldis Augulis labklājības ministra amatā, Jānis Dūklavs būs zemkopības ministrs, bet aizsardzības ministrs būs Raimonds Vējonis.

Nacionālo apvienību (NA) valdībā pārstāvēs Dace Mēlbārde kultūras ministres amatā, Baiba Broka – tieslietu ministres amatā, bet vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs būs Einārs Cilinskis.

Savukārt Reformu partijas ārlietu ministrs arī turpmāk būs Edgars Rinkēvičs, Richards Kozlovskis saglabās iekšlietu ministra portfeli, bet Ekonomikas ministrijā, piekāpjoties Straujumas nostādnei, RP pārstāvis būs nevis Daniels Pavļuts, bet gan līdzšinējais izglītības un zinātnes ministrs Vjačeslavs Dombrovskis.

Saeima par jaunās valdības apstiprināšanu varētu lemt trešdien, 22. janvārī.

Nolēmusi neaicināt darba turpināšanai nākamajā valdībā līdzšinējo ekonomikas ministru Pavļutu, Straujuma vēstulē RP valdes

priekšsēdim Demiteram aicināja deleģēt citu kandidātu ekonomikas ministra amatam. Par piemērotiem kandidātiem viņa minēja Vjačeslavu Dombrovski un Ekonomikas ministrijas parlamentāro sekretāru Vilni Ķirsi. Iemesls Pavļuta neaicināšanai valdībā Straujumas ieskatā ir ministra neuzņemšanās atzīt savu politisko atbildību par Zolitūdē notikušo traģēdiju, pēc kuņas demisionēja Valža Dombrovska (*Vienotība*) vadītā valdība.

***

Valdis Dombrovskis par koalīciju

Demisionējušā Ministru prezidenta Valža Dombrovska (*Vienotība*) ieskatā visiem partneriem, kas akceptējuši Laimdotu Straujumu (*Vienotība*) par valdības vadītāju, ir jārespektē viņas lēmumi. Šādu nostāju premjers pauž saistībā ar Reformu partijas līdera Edmunda Demitera izteikumiem, ka starp RP un *Vienotību* noslēgtais memorands nedarbojas.

Dombrovskis uzsvē, ka *Vienotība* sadarbojas ar RP kā ar līdzvērtīgu partneri. *Vienotība* un RP ir domubiedri daudzos būtiskos jautājumos, un abas partijas saskata potenciālu ciešākai sadarbībai nākotnē. “Taču jāat-

ceras, ka saskaņā ar Satversmi ministrus darbam valdībā izvēlas Ministru prezidents,” sacīja Dombrovskis.

***

Ar padarīta darba apziņu

“Aizeju ar padarīta darba apziņu,” LTV raidījumā *Rīta panorāma* trīs valdībās pavadītos piecus gadus komentēja demisionējušais Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*).

Dombrovskis norādīja, ka viņa vadīto trīs valdību laikā ir izdevies sasniegt to izvirzītos mērķus – panākt finanču un ekonomiskās krīzes pārvarēšanu, budžeta deficīta ierobežošanu, Latvijas konkurētspēju un izaugsmi. Trešās valdības sasniegums ir Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020. gadam pieņemšana un ar to saistīto Eiropas finanču plānošanas dokumentu izstrāde, ei-

ro ieviešana.

Dombrovskis atzinīgi novērtēja topošās valdības sastāvu un vēlmi turpināt iepriekšējās valdības iesākto. Viņaprāt, jaunā valdība būs spēcīga.

Dombrovskis Latvijas vēsturē iegājis arī kā ilglaičīgākais Ministru prezidents, vadot trīs valdības pēc kārtas, kā arī pavadot visvairāk dienu pēc kārtas savā amatā. 21. janvārī ieskaitot, Dombrovskis valdības vadītāja krēslā būs pavadījis kopumā 1777 dienas.

***

Piemin barikāžu laika upuru

1991. gada 20. janvāris bija melnākais datums barikāžu laikā. Todien uzbrukumā Iekšlietu ministrijai no lodēm krita pieci no septiņiem barikāžu laika upuriem. Viņu vidū arī divi kinooperātori, kuŗi nākamajam paaudzēm atstājuši neaizstājamas notikumu video liecības. Visu dienu līdz pat vakaram norisinājās dažādi 1991. gada janvāra atceres notikumi.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp)

Piedaloties valsts augstākajām amatpersonām, Rīgā, Doma laukumā, tika iekurts barikāžu piemiņas ugunskurs, lai godinātu barikāžu dalībniekus un atcerētos janvāra notikumus pirms 23 gadiem. Tiekoties ar barikāžu dalībniekiem, Valsts prezidents Andris Bērziņš atzina - viņam šķiet neticami, ka ir pagājuši jau 23 gadi kopš notikumiem, kas atmiņā vēl liekas notikuši tikai vakar. Laikā, kad ļaudis aizstāvēja savas tiesības un brīvību, situācija bija ļoti grūti novērtējama un prognozējama. Cilvēki nezināja, kas ar viņiem var notikt jau tuvākajā laikā, piebilda prezidents.

Sarunās ar janvāra notikumu dalībniekiem skanēja mudinājums stāstīt par to, kas norisinājies pirms 23 gadiem, jauniešiem un bērniem, lai tiktu saglabātas atmiņas par šiem svarīgajiem notikumiem.

Vairāk nekā 100 cilvēku piedalījās 1991.gada barikāžu atceres sarīkojumā pie Saeimas ēkas. Klātesošajiem bija iespēja gan sildīties pie piemiņas ugunsкура, gan nobaudīt biežputru ar kartupeļiem, speķi un sīpoliem, gan arī iedzert siltu tēju.

Godinot 20. janvāra upurus, Valsts prezidents Andris Bērziņš un citas augstākās valsts amatpersonas nolika ziedus gan pie mirušo kapavietām Otrajos meža kapos, gan arī pie Brīvības pieminekļa un nogalināto piemiņas vietām Bastejkalnā. Pie Iekšlietu ministrijas atklāja barikāžu notikumu piemiņas plāksni, par tālāka notikumiem Barikāžu muzejā stāstīja gan bojāgājušo tuvinieki, gan barikāžu dalībnieki. Doma laukumā kvēloja ugunskurs par godu barikāžu aizstāvjiem, un vakarā Rīgas Domā notika barikāžu atceres gadadienai veltīts koncerts „Vakara saullēkts”.

***

ES pilsonību nedrīkst tirgot

Līdzīgi Latvijai, kas caurumus budžetā cer aizlāpīt, tirgojot uzturešanās atļaujas, arī Malta nolēmus valsts kasē iegūt papildu līdzekļus, *ražojot* jaunus „eiropiešus”. Taču atšķirībā no Rīgas Valleta tirgū laidusi nevis „Šengenas vīzas”, bet gan 20 000 Eiropas Savienības (ES) pasu. Tādējādi Malta, kuņas gada budžets ir tikai trīs miljardi eiro, cer izveidot miljardu eiro lielu investīciju fondu. Valdība cer šādi gadā „nopelnīt” vismaz 30 miljonus.

Uz Maltas nodomiem reaģējusi Eiropas Komisija. ES iekšlietu komisāre Vivjena Redinga, uzrunājot Strasbūrā Eiropas Parlamentu, norādījusi, ka ar pilsonību „nedrīkst tirgoties”. Dalībvalsts pilsonības piešķiršana nozīmē arī ES pilsonības un ar to saistīto tiesību piešķiršanu. Dalībvalstīm pilsonība jāpiešķir tikai tad, ja personai ir patiesi sakars vai patiesa saikne ar attiecīgo valsti. EK uzmanīgi novēro valstis, kas ieviešas tā dēvētas investoru shēmas.

***

Ierosina Satversmes preambulā neiekļaut jēdzienu „valstsnācija”

Satversmes preambulas projektā, ko 18. janvārī *Vienotības*

kongresā ierosināja Saeimas Juridiskās komisijas vadītāja Ilma Čepāne, vairs netiek iekļauts jēdziens „valstsnācija”. Šis projekts izstrādāts kopā ar juristu Ēgilu Levitu, konsultējoties arī ar citiem ekspertiem. Tas varētu būt pamata ieteikums, par kuņu diskutēs topošās koalīcijas partneri, sacīja Čepāne, un šim nolūkam varētu izveidot darba grupu. Tātad projekta teksts vēl varētu mainīties.

Līdz šim Levita ierosinātajā preambulas tekstā bija teikts: „(..) nācijas saliedēšanās un nacionālās pašapziņas veidošanās rezultātā 1918. gada 18. novembrī latviešu vēsturiskajās zemēs proklamētā Latvijas Republika ir izveidota uz latviešu nācijas negrozāmās gribas un tās neatņemamo pašnoteikšanās tiesību pamata, lai varētu brīvi pašnoteikties un kā valstsnācija veidot nākotni pati savā valstī.”

Jaunajā projektā šis punkts skan šādi: „1918. gada 18. novembrī proklamētā Latvijas Republika ir izveidota, apvienojot latviešu vēsturiskās zemes, balstoties uz latviešu nācijas negrozāmo valstsgribu un tās neatņemamajām pašnoteikšanās tiesībām, lai garantētu latviešu nācijas, tās valodas un kultūras pastāvēšanu un attīstību cauri gadsimtiem, nodrošinātu ikviena cilvēka un visas tautas brīvību un veicinātu labklājību.”

***

Lietuvas prezidente Rīgā

Rīgā bija ieradusies Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaite, lai piedalītos Eiropas kultūras galvaspilsētas atklāšanas sarīkojumos. Vispirms Gribauskaite nolika ziedus Zolitūdes traģēdijas vietā. Lietuvas prezidente uzsvēra, ka veikala sabrukšanu izraisījuši vairāki iemesli, tāpēc notikušajā nevar vainot tikai Lietuvas uzņēmējus. Tomēr arī viņiem ir jāizdara nopietni secinājumi. Savukārt Latvijas prezidents Andris Bērziņš pateicās kaimiņvalsts prezidentei par atbalstu un līdzjutību Zolitūdes traģēdijas laikā.

„Es domāju, ka mūs šī traģēdija satuvināja. It sevišķi es vēlētos vēlreiz pateikties Gribauskaites kundzei. Viņa no paša sākuma ļoti aktīvi iesaistījās notikumos, protams, izsakot līdzjutību un ierodoties mūsu vēstniecībā,” sacīja Valsts prezidents.

Šī bija Daļas Gribauskaites pirmā vizīte Latvijā pēc traģēdijas. Aktīvi rīkoties Lietuvas prezidenti bija aicinājuši daudzi Latvijas iedzīvotāji, un novembra beigās sociālo tīklu lietotāji pat bija nosūtījuši viņai vēstuli.

Abu valstu prezidenti apmeklēja operu „Rienci. Triumsfs un sakāve”, kas ietverta „Rīga - 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsēta” atklāšanas programmā.

Andris Bērziņš Lietuvas prezidentei uzdāvināja albumu *Terra Mariana*, kas ir unikāls ar savu vēsturisko, māksliniecisko un kultūras saturu, turklāt kādreizējās *Terra Mariana* zemju nacionālā kultūras mantojuma un katoļu Baznīcas kultūras un mākslas mantojuma nozīmīga sastāvdaļa.

***

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs

Rīgā tikās ar Latvijā akreditētajiem Baltijas, Ziemeļvalstu un Višegradas valstu vēstniekiem.

Višegradas grupa ietver Čehiju, Poliju, Slovākiju un Ungāriju. Tikšanās rīkoja grupas prezidējošais valsts Ungārijas vēstnieks Gābors Dobokajs, lai pārrunātu reģiona valstīm aktuālus sadarbības jautājumus. Rinkēvičs ar vēstniekiem pārrunāja Austrumu partnerību un situāciju Ukrainā, kā arī Eiropas Savienības attiecības ar Krieviju. Notika viedokļu apmaiņa par starptautiskās drošības politikas jautājumiem, īpaši saistībā ar 2014. gada rudenī gaidāmo NATO galotņu apspriedi (samitu) Lielbritānijā, ES kopējo drošības un aizsardzības politiku un situāciju Afganistānā pēc starptautisko spēku aiziešanas 2014. gadā.

Diskusijā par Austrumu partnerību ministrs atzinīgi novērtēja Lietuvas prezidentūras ES Padomē veikumu, sekmīgi organizējot Viļņas galotņu apspriedi, kā arī pauda cerību, ka iespējami drīz tiks parakstīti ES Asociācijas līgumi ar Moldovu un Gruziju un turpināts progress vīzu liberalizācijā. Austrumu partnerība būs viens no prioritārajiem darba kārtības jautājumiem arī Latvijas prezidentūrā ES Padomē 2015. gada pirmajā pusē, kad Rīgā tiks organizēts nākamais Austrumu partnerības samits. Rinkēvičs apliecināja, ka sadarbība un viedokļu apmaiņa starp līdzīgi domājošām valstīm plašākā formātā ir ļoti vērtīga, tā jāstiprina arī turpmāk. Ministrs atzinīgi vērtēja 2013. gadā Gdaņskā, Polijā, notikušo Baltijas, Ziemeļvalstu un Višegradas valstu ārlietu ministru tikšanos un apsveica Igauniju par nākamās sanāksmes rīkošanu 2014. gada pavasarī.

***

Latvijas vēstniecība Indijā uzsāk darbu

Līdz ar pabeigtu abpusēju saskaņošanu starp Latvijas Republikas un Indijas Republikas valdībām par Latvijas Republikas vēstniecības atvēršanu Indijā - 2014. gada 16. janvārī Deli (Ņūdēli) darbu uzsāka Latvijas Republikas vēstniecība Indijas Republikā. Vēstniecība strādās vienās telpās kopā ar Igaunijas Republikas vēstniecību. Latvijas vēstniecību vada pagaidu pilnvarotā lietvede Judīte Dobeļe.

***

Valsts sekretārs tiek ar apustulisko nunciu Vatikāna vēstnieka atvadu vizītē

Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andrejs Pildegovičs tikās ar Svētā Krēsla apustulisko nunciu Baltijas valstīs Luidži Bonaci (*attēlā*) sakarā ar viņa kadences beigām.

Valsts sekretārs izteica pateicību nuncijam par ieguldījumu Latvijas un Vatikāna attiecību padziļināšanā, uzsvērot šo attiecību vēsturiskumu un nozīmīgumu. Vatikāns bija viena no pirmajām valstīm, kas atzina Latvijas Republikas neatkarību pēc tās nodibināšanas 1918. gadā, un nekad nav atzinusi Baltijas valstu inkorporāciju PSRS sastāvā. Nuncijs uzsvēra, ka Latvijas un Vatikāna attiecības ir labas un saturiski piepildītas, kā arī veiksmīgi norit amatpersonu vizīšu apmaiņa. Pildegovičs un Bonaci pārrunāja valsts un baznīcas sadarbību ģimenes vērtību saglabāšanā, izglītībā, kultūras, kā arī vēstures mantojuma saglabāšanā. 2015. gadā aprit 800 gadi, kopš pāvests Inocents III toreizējo Livonijas teritoriju nodēvēja par *Terra Mariana*, kas latviešiem zināma kā Māras zeme.

***

Gada spārnotais teiciens – prezidenta izteikums: „Nākotne ir nākotnes cilvēku rokās”

20. janvārī paziņots 2013.gada vārds, nevārds un spārnotais teiciens. Par gada vārdu atzīts „pašbilde”, par nevārdu - „dilot, dilošana, dils”, bet spārnotā teiciena kategorijā uzvarēja Valsts prezidenta izteikums: „Nākotne ir nākotnes cilvēku rokās!” - informē konkursa rīkotāji.

„Pašbildes” iecelšanu par gada vārdu kāds no žūrijas locekļiem pamatojis tādējādi, ka *selfie* esot žargona vārds angļu valodā, tāpēc tam noteikti vajadzīgs žargonisks tulkojums arī latviešu valodā. Tomēr gada aptaujas nobeiguma dienā tīmeklī plašāk izplatīts ir cits kandidāts – „tiksmiņš”, kas ir emocionālāks. Savukārt „pašbilde” darināta no ģermānisma „bilde” (attēls); daudzskaitļa ģenitīvā tā būs īpaši nedaļskanīga, pat *šļupstīga*: „pašbilžu”.

Nevārda un spārnotā teiciena kategorijā iesūtīti daudzi vārdi, kas saistīti ar *Maxima* traģēdiju, kā arī ar eiro ieviešanu.

***

Latvijas māksla Ūmeo

Pēc kamergalerijas *Vita Kuben* uzaicinājuma no janvāra līdz aprīlim Zviedrijas pilsētā Ūmeo noris latviešu mākslinieču – Evitas Vasiļjevas, Ievas Kraules un Darjas Meļņikovas personālizstāžu cikls „Virsbūve” (*Hanging Above*) trijos epizodos.

Ievas Kraules darbs „Egle”

No 24. janvāra līdz 22. februārim – Evitas Vasiļjevas darbi, no 28. februāra līdz 29. martam – Ievas Kraules darbi, no 4. aprīļa līdz 3. maijam – Darjas Meļņikovas darbi. Mākslinieces uzdod jautājumu: ko mēs ieraudzītu, ja nojauktu sienu? Kaut kur aiz rīgpša plāksnēm atklātos slavenā padomju mākslinieka sienas gleznojums...

***

Latvijas mēbeļu ražotāji prezentē sevi Ķelnes mēbeļu izstādē

Vācijas pilsētā Ķelnē durvis vērusi pasaules mēroga mēbeļu un interjera izstāde, atklājot jauno mēbeļu sezonu. Starp 1100 izstādes dalībniekiem no 50 pasaules valstīm šogad savus jaunākos produktus individuālos stendos pasaulei piedāvā arī četri mēbeļu ražotāji no Latvijas: *Eibe L SIA*, *Marks M SIA* (Nakts mēbeles), *Pinus GB SIA* un *SC Koks SIA*.

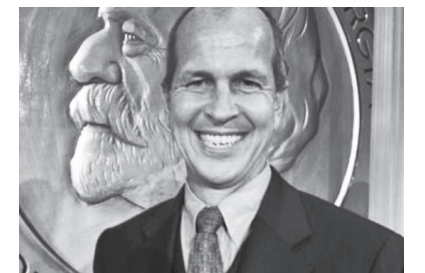
Foto: LETA

Izstāde iepazīstina ar jaunākajām mēbeļu un telpu iekārtošanas tendencēm, skatāmas standarta dzīvojamās istabas un guļamistabas mēbeles, jauniešu istabas, matračī, mīkstās un masīvkoka mēbeles, vannasistabas, kā arī luksa klases telpu iekārtošanas iespējas

***

Apcietina latviešu žurnālistu

Austrālijas latviešu izcelsmes žurnālists **Peteris Greste** savā žurnālista karjērā bieži atradies pasaules karstajos punktos. 2013. gada 29. decembrī viņu un vēl citus ziņu dienesta *Al-Džazira* (*Al-Jazeera*) žurnālistus arestēja Ēģiptes galvaspilsētā Kairā.

Pēteris Greste ar Pibodija (Peabody Award) balvu

Šis grupas operātors tika palaists, bet pārējie vēl ir aizturēti. Ēģiptes militārā valdība apsūdzējusi žurnālistus par „ziņojumiem, kas ir kaitīgi valsts drošībai”, un ka žurnālisti ir uzņēmusi sakarus ar Ēģiptes islāmistu kustību „Musulmaņu brālība” (*Muslim Brotherhood*), ko valdība 25. decembrī pasludināja par teroristu organizāciju.

2012. gadā Pēteris Greste saņēma ievērojamo Pibodija balvu par savu 2011. gada filmu, kuŗā atspoguļoti notikumi Somālijā.

Austrālijas varas iestādes un *Al-Jazeera* organizācija, kā arī dažādas ar plašsaziņas līdzekļu brīvību saistītas organizācijas iesaistījušās žurnālistu atbrīvošanā, jo apsūdzības ir nepatiesas un nepamatotas.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

AKTUĀLIE POLITISKIE KOMENTĀRI

FRANKS GORDONS

“Liels austrumu kaimiņš” nezināma ceļa jūtīs

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Kamēr sirmais komponists Imants (Imka) Kalniņš nu jau pa otram lāgam, kaitinot publiku, daudzina/sumina/cildina/slavina mūsdienu Krieviju, kas viņaprāt esot “jauna valsts, tāpat kā Latvija” (tātad viņš atzīst tikai “4. maija republiku”), Oksfordā mītošais zinīgais eksperts Vladimirs Pastuchovs nelielajā, bet progresīvajā Maskavas avīzē *Novaja Gazeta* uzsver, ka Krievijas izredzes ir ļoti drūmas. Krievija ir neapmierināta atpakaļ informācijas tehnoloģijas ziņā un atrodas nezināma ceļa jūtīs. To gaida visai nepatīkami pārsteigumi.

Krievija, konstatē Pastuchovs, nav izturējusi tehnoloģiskās

attīstības maratona tempu, nokļuvusi vēsturiskā sānu ceļā un, smagi elpojot, ar ļaunu un gurdenu skatienu raugās uz tiem, kas jau sasnieguši nākamo apli. Krievija - šī bijusi politiskā superzvaigzne - sapņo par vēsturisku revanšu.

Pastuchovs apgalvo, ka Krievijā ideoloģiskā cīņa jau sen noris starp fašismu un liberālismu un frontes līnija atrodas apmēram tur, kur agrāk ar liberālismu spēkojās komūnisms. Taču ne kāpēc dzirdams uzskats, ka Krievijas varasvīriem neesot nekādas ideoloģijas, bet fašisms esot ne kādas abstraktas briesmas, kas draud no margināliem, kuri, nedod Dievs, kad Putins būs nogu-

ris no prezidentūras nastas, nāks pie varas. Diemžēl, uzsver Pastuchovs, baidīties ir jau par vēlu, rītdiena Krievijai pienāksot teju, teju.

Kā mēdza teikt senie romieši: *sapienti sat* – zinošie (gudrie) sapratīs.

Pastuchovs liek saprast, ka Krievija, būdama aizņemta ar sevi, nav laikus pamanījusi tehnoloģiskās revolūcijas paātrinājumu pēdējos 20 gados, īpaši pēc 2008. gada, it visās jomās.

Analizējot Putina psiholoģiju, Pastuchovs raksta, ka Putins Krievijā ir vislielākais pesimists. Kāds viņam iegalvojis, ka Amerika un Eiropa agonizējot. Viņš Rietumos saskata tikai puveklus un

trūdus un acīmredzot spriež, ka mirstošie Rietumi teju, teju gatavi ieraut vēstures peklē visu pasauli, ieskaitot Krieviju. Un, ja tas tā ir, tad Kremlis mēģina noslēgties sevī, aizsargājoties no šī ļaunuma. Bet, tā kā Rietumu ātrās bojā ejas izredzes, izrādās, ir priekšlaicīgas, Krievijai nākas bruņoties, konstatē Pastuchovs. Sabiedrības un valsts militarizācija ir pašreizējās politikas neizbēgamās sekas.

Pastuchovam šķiet, ka tas, ko sludina oficiālie Kremļa propagandisti, ir tas pats fašisms, tikai atšķirībā no nacisma tāds “veģētārisks”, Musolini vai Frančo garā.

Šādam vērtējumam var pie-

krist vai nepiekrist, bet bruņošanās drudzis Krievijā ir reāls, un vērts pieminēt dažus faktus.

Ballistiskās raķetes *Iskander-M* uzstādītas Lugā, netālu no Pēterburgas, un formāli neatkarīgajā Armēnijā, 12 kilometrus no Turcijas robežas. Un nav sevišķa pamata ticēt Kremļa oficiālo aprindu apgalvojumam, ka Krievijai neesot nodoma uzstādīt šīs ballistiskās raķetes Kaļiņingradas apgabalā, t.i., bijušās Rītrūsijas ziemeļos, Baltijas valstu pievārtē. Galu galā jau pieminētā Luga, kur šādas raķetes jau gatavas varbūtējam startam, arī atrodas Baltijas valstu pievārtē, tikai “no otra gala”.

KĀRLIS STREIPS

Jauni veca valdība

Komentāru rakstīšana *Laikam* un *Brīvajai Latvijai*, kā jau laikrakstiem, kuŗi iznāk reizi nedēļā, ir problēmatiska tajā ziņā, ka starp to rakstīšanu un laikraksta nonākšanu lasītāja rokās daudz kas var mainīties vai attīstīties.

Tā, piemēram, ir visnotaļ ticams, ka šonedēļ Latvijas Republika tiks pie jaunas valdības. Man rakstot, visi punkti vēl nav salikti uz i, bet kopumā valdības sastāvs šķiet skaidrs.

Virsraksts šim komentāram ir tāds, kāds tas ir, jo ievērojams skaits aizejošās valdības ministru amatu saglabās arī jaunajā Ministru kabinetā – finanču ministrs Andris Vilks, veselības ministre Ingrida Circene, satiksmes ministrs Anrijs Matīss, iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis, ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, kā arī kultūras ministre Dace Melbārde.

Strīdīga situācija izveidojās ap ekonomikas ministru Danielu Pavļutu. Topošo Ministru prezidenti Laimdotu Straujumu īsti neapmierināja doma, ka Pavļutam būtu jāpaliek amatā, vismaz daļēji tāpēc, ka viņa vadītās ministrijas pārraudzībā ir celtniecības joma un L. Straujumas ieskatā Ekonomikas ministrija nepietiekami reaģējusi uz pērn novembrī sabrukušo *Maxima* veikalu. Premjērministra kandidāte D. Pavļuta pārstāvētāju Reformu partiju (RP) aicināja izvirzīt citu kandidātu, iespējams, pašreizējo izglītības un zinātnes ministru Vjačeslavu Dombrovski. Pirmdien, 20. janvārī, tā arī izdarīja. Pirms tam partijas reakcija bija visai krasa, partijas priekšsēdis Edmunds Demiters pat bilda, ka RP vispār varētu palikt opozīcijā, ja L. Straujuma tomēr pieprasījis kandidāta no-

maini. Tad valdību veidotu *Vienotība*, Nacionālā apvienība (NA) un *Zaļo* un Zemnieku savienība (ZZS), kuŗām kopā Saeimā ir tikai 46 deputātu mandāti. Parlamentā ir arī desmit pie frakcijām nepiederīgi deputāti, to starp tā dēvētais Olšteina sešinieks, kas iepriekšējo valdību atbalstīja neoficiāli. Taču mazākumvaldība pašreizējos apstākļos varētu būt krietni bīstama, jo jaunās valdības darba kārtībā netrūks strīda jautājumi, piemēram, Eiropas fondu pārdalīšana, dabas gāzes tirgus liberalizācija, jautājums par uzturēšanās atļauju piešķiršanu pret investīcijām un citi jautājumi, kuŗos minētajām partijām varētu būt visnotaļ dažādi uzskati. It īpaši *zaļie zemnieki* laikā pirms Saeimas atļaušanas un jaunām vēlēšanām izcēlās ar indevi nereti balsot kopā ar opozīcijas spēkiem, lai arī ZZS tolaik bija valdībā.

Jācer, ka Reformu partija nomierināsies. *Vienotība* un RP jau labu laiku runā par ciešāku sadarbību, iespējams, šoruden gaidāmajās Saeimas vēlēšanās startēt ar kopīgu kandidātu sarakstu. Šajās dienās E. Demiters un citi RP pārstāvji atzinuši, ka sadarbība krietni klibo un Laimdotas Straujumas vēlme nomainīt Danielu Pavļutu esot tikai viens piemērs *Vienotības* augstprātībai. Ja RP nolems palikt opozīcijā, tad, visticamāk, tas būs kapa zvans, jo partijas *reitings* ir pagalam zems un vienai pašai diez vai tai izdosies pārvarēt piecu procentu barjēru...

Protams, valdībā būs arī jaunas sejas, lai arī visai nosacīti. Attiecīgi izglītības, aizsardzības, labklājības un zemkopības ministra amatam ir izvirzīti: Ina Druvieta (*Vienotība*, izglītības ministre

2004. - 2006. gadā), Raimonds Vējonis (ZZS, ilggadējs vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs), Uldis Augulis (ZZS, bijis gan satiksmes, gan labklājības ministra amatā) un Jānis Dūklavs (ZZS, zemkopības ministrs, pirms L. Straujuma kļuva par minētās ministrijas vadītāju).

Savukārt no Nacionālās apvienības puses papildus minētajai D. Melbārdei vides aizsardzības ministra amatam izvirzīts Einārs Cilinskis, kas nekad nav bijis ministrs. Tieslietu ministra postenim nolūkota pašreizējā Rīgas domes deputāte Baiba Broka, kuŗa arī nekad nav bijusi Ministru kabineta locekle.

Par B. Broku ir vērts mazliet padomāt. Pagājušā gada pašvaldību vēlēšanās viņa startēja kā NA kandidāte Rīgas domes priekšsēža amatam (pilsētas galvu tieši nevēl, vēlējamie ir domes deputāti, bet tradicionāli partijas mēdz paziņot savu attiecīgā amata kandidātu). Kopš pašvaldību vēlēšanām ir pagājis mazliet vairāk par pusgadu, un jau tagad B. Brokai tiek piemeklēts jauns amats. Turklāt NA paziņojusi, ka viņa būs kandidāte maijā gaidāmajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Vai tieslietu ministrei būs pietiekami daudz laika gan veikt darbu ministrijā, gan arī nodoties priekšvēlēšanu kampaņai? Arī Tieslietu ministrijā ir pietiekami daudz darāmā, piemēram, jāturpina maksātspējas administrātoru industrijas pārkārtošana. Tā kā padaudz.

Baiba Broka mazāk nekā viena gada laikā ir izraudzīta trim dažādiem amatiem, tāpēc rodas jautājums par Nacionālās apvienības tā dēvēto rezerves

solīņu. Ja Einārs Cilinskis kļūs par vides aizsardzības ministru, viņš būs tikai otrs NA ministrs, kas nācis no Saeimas deputātiem. Iepriekšējā valdībā NA pārstāvēja tieslietu ministrs Gaidis Bērziņš, kas bija deputāts, un pēc tam Jānis Bordāns, kuŗš iepriekš bija attiecīgās ministrijas parlamentārais sekretārs, bezpartejisks, savukārt kultūras ministra amatā vispirms stājās Žaneta Jaunzeme-Grende, kas vispār politikā pirms tam nebija darbojusies, pēc viņas D. Melbārde, kuŗa arī Ministru kabinetā ienāca, tā teikt, no malas. Nacionālajai apvienībai Saeimā ir trīspadsmit deputātu, tāpēc šķiet mazliet divaini, ka tik bieži kandidātus ministru amatiem nākas meklēt ārpus parlamentārās vides.

Tik tālu par topošo valdību. Lai arī kāds būtu tās sastāvs, cerēsim, ka tā darbu uztvers nopietni un bez mūsu politiskajā vidē tik ļoti ierastajiem kašķiem un batālijām. Tieši priekšvēlēšanu laikā var rasties milzīgs kārdinājums politisko deķi vilkt savā virzienā un arī izmantot tā dēvētos administratīvos resursus, lai kārdinātu vēlējamus. Un tas vairs nebūtu labi.

Vēl šonedēļ vērts pieminēt, ka Latvijas galvaspilsēta visa šī gada ilgumā būs **Eiropas kultūras galvaspilsēta**. Process sākās ar lielu pompu 18. janvārī, kad vakarā bija sarīkots tik grandiozs salūts, ka daudzi klātbijušie atzina - tā bijusi lieliskākā ugunošana, kāda jebkad redzēta. Vēl šajā datumā tika atklātas izstādes, notika liels koncerts, kā arī 14 tūkstoši valsts iedzīvotāju sastājās gaŗā rindā, lai no rokas rokā Latvijas Nacionālās bibliotēkas grāmatas pārnestu no vecā

nama K. Barona ielā uz jauno bibliotēkas celtni Pārdaugavā. Tik milzīgs skaits grāmatmiļu sapulcējās par spīti tam, ka laika apstākļi nebūt nebija piemīļīgi – termometra stabiņš bija nokrieties krietni zem nulles.

Gada gaitā Eiropas kultūras galvaspilsētā paredzētas ļoti daudzās norises. Piemēram, Latvijas Nacionālais mākslas muzejs ir atklājis izstādi „1914”, kuŗas pamatā ir mākslas darbi, kas atspoguļo Latvijas un pārējās Eiropas vidi brīdī, kad sākās Pirmais pasaules karš. Pilnīgs notikumu un sarīkojumu saraksts atrodams portālā *Riga2014.org*. Tieši šogad *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītājiem būtu ieteicams atbraukt uz Latvijas galvaspilsētu, jo katrs varēs sev atrast kaut ko piemērotu, interesantu un aizrāvīgu.

Kultūras galvaspilsētas gods Rīgai ir īpaši piemērots. Maz kas mūsu valsti un tautu reprezentē labāk nekā kultūra. Dziesmu svētki ir tik grandiozs notikums, ka tie ir iekļauti UNESCO kultūras mantojuma sarakstā. Starptautiski pazīstami ir mūsu operdziedātāji Inese Galante, Maija Kovaļevska, Marina Rebecka, Elīna Garanča un Egīls Siliņš, kā arī vairāki izcili kuŗi, pianists Vestards Šimkus u.c. Kultūras galvaspilsētas statuss ļaus cilvēkiem no visas pasaules vairāk uzzināt par mūsu valsts kultūru. Paredzams, ka šogad tūristu skaits varētu būt īpaši liels. Tiesa, šo to vēl varētu uzlabot, piemēram, Rīgas muzeji mēdz durvis slēgt visai agri vakarā un pirmdienās nestrādāt vispār. Taču kopumā šogad te būs ļoti daudz, ko redzēt un piedzīvot. Lasītāj, krāvā koferi!

VIJOLE VARNEŠU VALGOS

AIVARS KALNIŅŠ

(Turpinājums no Nr. 3)

Ojāra atmiņu pavediens apraujas 3. jūlijā, kad sasniegts deportēto ešelona galamērķis – Kanskas dzelzceļa stacija. Sākas skarbā Sibīrijas ikdiena. Kalniņi nokļūst 140 km attāļajā Tasējevas rajona centrā, pašā taigas pievārtē. Pirmā nakts Ojāram jāpavada uz ne-tīras grīdas kultūras nama plašajā zālē. Tad notiek brīnums. Usolkas upes krastā kāds akordeonists rauj valā *Pie Dzintara jūras!* Tas ir Rīgas puika Laimonis Krūmiņš, Rīgas *cepuru karaļa* dēls, ko no bada Noriļskā izglābs mūzika. Vietējo pamatiedzīvotāju izbrīns par kaklā uzkarinātajām klavierītēm ir vārdos neizsakāms. Jo vairāk tāpēc, ka gan mūzikants, gan koncerta publika ir neparasti grezni ietērpušies. Dzīvus buržujus neviens aborīgens taču nav skatījis. Snaužot starp mantu kaudzēm, Ojāram sākumā šķiet divaini, ka guļamvieta nešūpojas, ka riteņi vienmuļi neklaudz. Zēns neticētu, ja viņam kāds tobrīd pareģotu, ka pēc pieciem gadiem viņš pats šajā klubā spēlēs akordeonu un dancinās publiku.

***

Ojārs iepazīstas ar ciematu. Viņš ieiet veikaliņā, kur visi plaukti tukši, bet cilvēki stāv garā rindā pēc karstas, smaržīgas maizes klaipiem. Viņš prāto: ņemt veselu kukuli vai tikai pusīti. Ka nesa-kalst. Kad pienāk viņa kārtā, zēns pārsteigts, ka par padomju čer-vonciem pārdevēja atsakās precī pārdot. Izrādās, ka parastās mai-

Ojārs ar māti 1932. gadā

zītes saņemšanai nepieciešama kaut kāda kartīte. Līdz šim Ojāram nācies saskarties tikai ar tramvaja kartīti (skolēna apliecību).

Māti norīko pie grants nešanas ceļa remontam, lielo brāli aizsūta uz tālajām siena pļavām, bet Ojāriņš auklē mazo māsiņu, kas ceļā tā novārgusi, ka atrodas uz dzīvības un nāves robežas. Kaimiņienes, kuņas palīdz ārstēt Dagniju ar zaļu tēju novārijumiem, mātei katru rītu apvaicājas: “Vai tavējā vēl nav nomirusi? Ak vēl ne? Žēl, jums taču visiem bez viņas būtu vieglāk.” To viņas saka ne jau aiz ļauna prāta, bet labu vēlēdamas. Māsiņu auklēdam, Ojārs uzsāk sarunas ar vietējiem puisiļiem. Līdz ar *vaterklozetu* uzrodas arī politiskas ievirzes jautājumi: “Vai jums vergi bija? Vai jūs viņus sitāt?”

***

Ojāra mamma sūta *raut kaņepes*, ko audzē kolchozā. No savērtajām šķiedrām ziemā darina maisus. Izsūtītajiem latviešiem šī tara ir manufaktūras aizstājēja. Viņi zog maisus, kur vien var. Tos izmanto visai daudzveidīgi. Katru vakaru jāapšuj lupatu apavu caurās pēdas. Maisus izlieto arī gultas palagiem. Ojārs nākamajā gadā šāda auduma biksēs ies kolchoza darbos un zēlosies par *slikto piegriezumu*. Arī diegu veikalā nav. Nākas iztikt ar tiem, ko izvelk no izārdītā kaņepju auduma malām. Pienāk 1941. gada rudens. Kolchozā kartupeļus sāk rakt, kad uzkrīt sniegs. Darba roku trūkuma dēļ rajona vadība izsludina *prēmiālo* darba samaksu. Katrs desmitais maiss racējiem. Milzīgos laukus novāc ar

dakšām. Ojāram jāaizmirst roku saudzēšana un jāķeras pie rakšanas, mamma lasa kartupeļus grozos. Dagnija, siltā segā ievistīta, visu dienu tup vagas galiņā. Toties ziemā bads vairs nedraud.

***

Ziemas salā skārda krāsniņu kurina nepārtraukti. Malkas vajag daudz, jo lielākā daļa siltuma aiziet caur skursteni gaisā. *Saimniece* - frontes cīnītāja ģimenes locekle - sagādā zirgu, bet Ojāriņš ar brāli ir gan cirtēji, gan vedēji. Brīvdienā abi brauc uz netālo mežu, kur var gāzt visskaistākās priedes. Zēni pirmo reizi mūžā ir šādā darbā. Ej nu sazeni, kur tas milzenis kritis. Zirgu atstāj attā-lāk, bet paši nolūko vietu, kur mukt. Taču viss sanāk labi. Kas tas par varenu skatu, kad koks gāžas! Balži ar rokas zāģi sadala divmetrīgos klučos līdz vietai, kur sākas pirmie lielie zari. Puse priedes paliek mežā. Un tad ar līksmu prātu uz mājām. Ja neslinko, istabā ir silts. Tā Ojāriņam ir nākamā saskarsme ar smagu fizisku darbu.

Vēl grūtāk ir cīnīties ar tumsu. Nav ne lampas, ne sveču. *Saimniece* liekas gulēt līdz ar vistām. Lai pasēdētu pēc ziemas skopās saules norietēšanas, Ojāriņš plēš skalus no priežu šķilām un izžāvē. Kamēr pirmais skals vēl nav pilnīgi izdedzis, vajag savlaicīgi aizdegt nākamo. Tikai uz pavasara pusi mammai izdodas no kāda traktorista nopirkt puslitru petrolejas. Tas ir abpusējs risks. Par degvielas zādzību kaŗa laikā var dabūt

augstāko soda mēru. Tagad istabiņu apgaismo ar kvēpeklīti – tukšā odekolona pudelītē ieliktu dzijas pavedienu. Gaismas gan nav daudz vairāk kā no skala toties Ojāram vairs nav visu laiku jāmaina skali. Vēl viens no Ojāra ikdienas pienākumiem ir uzturēt *mūžīgo uguni* (ogļītes krāsnī zem pelniem), jo arī sērkokciņu Tasējevā nav.

***

Lielo brāli norīko pie sēklas labības šķirošanas. Klētnieks savā līdzjutībā izliekas neredzam, ka čaklā svērēja un nesēja vateņa kabatas uztūkušas no tur *iebirušajiem* kviešu graudiem. Aivara *darba tērps* darināts no mātes raibajiem flaneļa rīta svārkkiem, vati *nočiepj* kāda tautiete, kas strādā šūšanas darbnīcās. Ojāriņš un Dagnija spelgoni arī no istabas nevar iziet silta apģērba trūkuma dēļ. Divas reizes dienā māte *pufaiķu* kārtīgi izpurina un graudus izbīrdina slēptuvē. Pēc tam, *saimniecei* neredzot, Ojārs graudus samal, bet māte gatavo Dagnijai “mannas” biezputru. *Lielā brāļa* piensums ir pieticīgs, bet māsiņa ir pabarota. Lai *nenosprāgtu badā*, vergi spiesti dzīvot pēc jaunās bauslības: “TEV BŪS ZAGT!” Tikai prasmīgi jāsavieno vēlmes ar iespējām. Sirdsapziņas pārmetumu tiem, kam pašiem atņemts viss, nav ne mazāko. Ojāra tēvs 1942. gada janvārī nomirst Vjatkas lēģerī. Vai viņš drausmīgajā pirmsnāves agonijā apjauš, ka visi viņa miļie ir sveiki un veseli?

(Turpinājums sekos)

Citāda dzimšanas diena

Manas radnieces, vienas no pirmajām lidotājām sievietēm Austrālijā
Valdas Ošs-Lamondas (06.02.1935. – 24.10.1968.) piemiņai

LĀSMA ĢIBIETE

Ir 1941. gada 6. februāris, un nelielajā Vēžu ielas namā ar dakstiņu jumtu jau kopš agra rīta jaušama neikdienišķa rosība. Virtuvē šķind katli un pannas. Viesistabā uz apaļā koka galda tiek klāts sniegbalts galdauts, likti porcelāna šķīvji, kristlā vīna glāzes un sudraba galda piederumi. Kaut arī trauki liecina par nama *saimnieku* gaumi un rocību, ik reizi, viesojoties šai Vēžu ielas namā, kas atrodas pašā Liepājas „sirdī”, tuvu Tirdzniecības kanālim, ciemiņu uzmanības lokā vispirms nokļūst auduma salvetes. Tās patiesi ir izcilas: no lina auduma, ar rūpīgi izšūtu monogrammu, kas veidota no diviem lielajiem burtiem „M” un „Ž” – Marija un Žanis. Marija Mūrnieks šīs salvetes īsi pirms laulībām ar Latvijas Aizsargu organizācijas 15. Liepājas aizsargu pulka aizsargu Žani Ošu darinājusi savam kāzu mielasta galdam. Nu jau daudreiz lietotas un mazgātas, tās aizvien ir gandrīz tikpat spodras kā laulību dienā.

No nelielās virtuves uzvedī pusdienu smarža: tiek sutināti kāposti un cepta gaļa, savukārt klinģeris bija gatavs jau no paša rīta. Visa šī rosība par godu Marijas un Žaņa meitiņas Valdas dzimšanas dienai, – viņai šodien

paliek seši gadi. Kaut arī mazā savu dzimšanas dienu ar nepacietību gaidījusi vismaz mēnesi, pat ilgāk – uzreiz pēc gadumijas, bet īpaši pēc Zvaigznes dienas, šogad tā salīdzinājumā ar iepriekšējam reizēm ir citāda – klusāka, bez tik ierastajiem tēva jokiem un mamma Marijas smiekliem. Kaut kur mājās slēpjas bailes. Nevar saprast, vai tās paslēpušās viesistabas tālākajā stūrī vai arī koridora pustumsā. Valda tās, protams, nejut, bet Marija un it īpaši Žanis gan. Ar katru dienu dzīve Latvijā kļūst arvien grūtāka un neizprotamāka. Piemēram, no 1940. gada 25. novembra par oficiālu maksāšanas līdzekli parādīti Latvijas Republikas latam pasludināts padomju rublis. Arī naudas maiņas attiecība divaina – 1:1, kaut patiesībā tā ir liela krāpšana, jo faktiski 1 lats ir 3 rubļu vērts.

Tās nebija vienīgās pārmaiņas, kas ļaudis darīja nemierīgus, nervozus un pat dzina izmisumā. Cilvēki nespēja saprast un izskaidrot, kāpēc kopš pagājušā gada 1. augusta neviens latvietis vairs brīvi nevar piekļūt saviem iekrājumiem. No kredītiestādēm nedēļā drīkst izņemt ne vairāk kā simt latu, taču pat drūmākajos murgos nevarēja rādīties, ka tai brīdī, kad lati no apgrozības

Māsiņas Mūrnieces. No kreisās: vecākā māsa Anna (precējusies ar Rūdolfu Ģibieti), vidējā – Marija un jaunākā – Kornēlija // Foto no Lāsmas Ģibietes personiskā arhīva

pēkšņi tiks izņemti vispār, privātpersonu krājkontos atstājot tikai pa 1000 rubliem, atlikumu konfiscēs, respektīvi, nozags. Tāpat murgos nevarēja rādīties, ka jau pēc pusotra mēneša – 1941. gada 25. martā – padomju rublis pretēji solījumiem kļuvis par vienīgo maksāšanas līdzekli, ļaudīm pat nedodot iespēju uzkrājumus latos izmainīt jaunajā naudā. Un ko gan dod iekrājumi, ja tos nav iespējams izmantot?

Taču šai dienā par to labāk nedomāt. Aiz loga jau krēslo, un sāk ierasties ciemiņi. Vispirms Marijas vecākā māsa Anna ar savu vīru Rūdolfu, tad jaunākā – Kornēlija un ar nelielu kavēšanos arī tēva draugs, 15. Liepājas aizsargu pulka komandieris, aizsargs Fricis Vilhelms Tilgalis. Šai reizē ciemiņu gan ir mazāk nekā iepriekšējos gados un tie paši ar rūpju rievām seļā. Arī dāvanas mazajai gaviļniecei krietni pieticīgākas nekā citās reizēs, bet par tām Valda nebēdā – greznas un dārgas lietas viņu īpaši nesaista. Meitēns stundām ilgi var savā nodabā spēlēties pat ar vienkāršu drēbes gabaliņu no Marijas šujamkastēs. Citādi ir, ja Valda pie svinību galda pēkšņi jūtas visu pamesta un aizmirsta.

(Turpinājums sekos)

Par Rīgas pili un mums pašiem

Žurnālistes Sallijas Benfeldes saruna ar 11. Saeimas deputāti Ingūnu Rībeni

Kas notiek ar Rīgas pili? Var saprast, ka sabiedrībai nav nekādas informācijas, kamēr izmeklēšana nav pabeigta, un atliek cerēt, ka uzzināsim, kas patiesībā noticis un kas vainojams ugunsgrēkā. Tomēr nekādi nav saprotams, kāpēc nevar uzlikt kārtīgu pagaidu jumtu, kāpēc viss notiek tik lēni.

Patiesībā Rīgas pils degšanu, kas notika īpašā datumā – latviešu īstajos vasaras saulgriežos, 21. jūnijā, es drīzāk uzskatu par simbolisku zīmi, nevis par parastu negadījumu. Liktenīgā kārtā mēs abi ar vīru tovarak braucām mājās no Dzintaru koncertzāles un pēc vienpadsmitiem vakarā bijām uz Vanšu tilta. Es savām acīm redzēju šo apokaliptisko ainu – augstās liesmu mēles uz naksnīgo debesu fona. Tajā brīdī, zinot, ka **Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā** ir izstāde „100 nacionālie dārgumi”, man tā likās balsa zīme – pils, kas ir nostāvējusi cauri visiem vācu, zviedru, poļu, krievu laikiem, deg sarkanās liesmās tagad, kad esam neatkarīga valsts. Cerīgi bija tas, ka viens no Militārās policijas karēivjiem pēc savas iniciatīvas izglāba karogu, pils tornis nesabruka un šis karogs tornī plīvo joprojām. Tā ir labā zīme. No otras puses, tas bija nopietns brīdinājums, un arī es gaidīju ātru un izlēmīgu rīcību. Sekoja Dziesmu svētki, kas, protams, bija skaists laiks un apliecināja īpašu solidaritāti un vienotību sabiedrībā. Atkal nebija atšķirības starp bagātajiem un nabadzīgajiem, rīdniekiem un lauku ļaudīm u.c. Dziesmu svētki nāca ar īpašu gaišumu, tas nomierināja un vedināja pavisam uz citām domām.

Tomēr Rīgas pils joprojām bojājas –notiekošo grūti nosaukt citādi.

Kad dienas desmit pēc Dziesmu svētkiem sākās lielās lietavas, muzeja darbinieki man atsūtīja ar telefonu nofilmētu video. Muzejā, kas atrodas nevis bēniņos, bet stāvu zemāk, cauri griestiem lija lietus kā lauka vidū. Sapratu, ka ir jārikojas un nav laika atvilkt elpu, kā biju nodomājusi. Sazinājos ar Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdi, un mēs sasaucām Saeimā komisijas ārkārtas sanākumi, kur visas puses tika aicinātas kopā. Kopš ugunsgrēka bija pagājis vairāk nekā mēnesis, un visi domāja, ka norit operatīvi pils glābšanas darbi un ka Valsts Nekustamo īpašumu aģentūrai, kas atrodas Finanču ministrijas paspārnē, ir kaut kāda apjēga par tām vērtībām, kas atrodas viņu pārziņā. Rundāles pils direktors, mākslas zinātnieks Imants Lancmanis pamatoti sacīja, ka Rīgas pils ir mūsu Baltais nams un Luvra vienlaikus, jo tur atrodas Rakstniecības un mūzikas, Ārzemju mākslas un Nacionālais vēstures muzejs, kā arī Prezidenta kancelejas interjera un mākslas vērtības.

Izrādījās, ka darbi nav pat sākušies, – nebija pat izvesti samirkušie būvgruži. Izrādās, viss ticis pakļauts bažām par to, ka kaut ko pakustinot, apdrošinātāji ne-segs zaudējumus vai arī Valsts policijas veikta izmeklēšana tiks

traucēta. Kad komisijas sanāksmē jau bija aizritējusi stunda un visi runāja kā no grāmatas, jau šķita, ka esam sanākuši kopā karstā vasaras dienā, lai paklausītos, cik brīnišķīgi viss notiek, lai gan patiesībā bijām sapulcējušies, lai uzzinātu, kāpēc nekas nenotiek. Komisijas sēdei tomēr šajā ārkārtas situācijā bija būtiska loma, jo trīs dienu laikā pēc sanāksmes sākās vismaz kaut kāda kustība, tika izvērtēti slapjie būvgruži, organizēti citi darbi.

Kas notiek tagad?

Pēc Jaunā gada atkal tikāmie komisijas sēdē ar Valsts Nekustamo īpašuma aģentūras, celtnieku, Kultūras ministrijas un citu institūciju pārstāvjiem. Beidzot ir izcīnīta cīņa par muzejiem, tie saņēma savas mantas un lēnām dosies projām no pils. Protams, tas ir liels un apjomīgs darbs. Arī policijas izmeklēšana ir pavirzjusies uz priekšu. Dīvaini ir tas, kādu līgumu ar apdrošinātājiem ir noslēgusi Valsts Nekustamo īpašumu aģentūra, jo apdrošinātāji pagaidām vēl nav samaksājuši neko. Celtnieku darbība arī ir apdrošināta, un viņi no apdrošinātājiem jau kaut ko ir saņēmuši. Valdība arī ir piešķirusi līdzekļus, un kaut kādi darbi pili notiek. Minētā aģentūra mums apgalvo – lai radītu projektu – nu jau vairs nevis restaurācijas, bet izdegušās pils atjaunošanas projektu, – tas neesot ātri izdarāms. Ja cilvēki absolūti pret jebko izturas ar ierēdniecisku mieru, nespējot atšķirt ārkārtas situācijas un īpašus valsts nozīmes objektus no ikdienišķiem, tad tā notiek. Celtnieki varētu strādāt daudz ātrāk un jaudīgāk, bet nevar to darīt, jo nav projekta. Projekts tikšot izstrādāts tikai martā, tā mums solīja. Tāda šobrīd ir situācija.

Vai valsts institūcijas jūsuprāt no notikušā gūs kādu mācību?

Nezinu, vai atceraties, bet savulaik kultūras ministre Helēna Demakova visus ministrijas pārziņā esošos īpašumus – kultūras pieminekļus, tostarp arī Rundāles pili un Brīvdabas muzeju, atdeva Valsts nekustamo īpašumu aģentūrai pārvaldījumā. Toreiz es biju viena no tiem, kas nostājās pret šādu rīcību. Nebiju ministre, un maniem vārdiem nebija īpaša svara. Savā ziņā šo loģiku var saprast – ja visi valsts īpašumi pieder vienai institūcijai, tā var tos operatīvi apsaimniekot. Toreiz tika solīts, ka naudu ņems no valsts īpašumiem, kas pelna, un ieguldīs tajos, kuŗiem vajag, un visvairāk vajag kultūras objektiem. Tagad visu laiku finansējums tiek prasīts no valsts, nekas netiek pelnīts. Iespējams, ka ģimenē, kuŗā ir piecpadsmit bērnu, uzmanība un atlieksme pret katru atsevišķi ir krietni mazāka nekā ģimenē, piemēram, ar pieciem bērniem. Veicot kaut kādas reformas, vienmēr ir jāreķinās ar reālo izpildītāju kvalitātes un vērtību izpratnes līmeni.

Lai piedod man aģentūras darbinieki, kuŗus visus es, protams, nezinu un nepazīstu, bet pēc šīs divreizējās tikšanās ar aģentūras vadību un pārstāvjiem, man ir radies priekšstats, ka šo cilvēku

Ingūna Rībena: “Var sacīt, ka valsts rīcība Rīgas pils gadījumā raksturo tās attieksmi pret visu mūsu kultūras mantojumu. Starp citu, atceros, kad 2002. gadā mani uzrunāja, lai kļūstu par kultūras ministri, aiz muguras bija Dviņu torņu traģēdija Amerikā, un toreiz sacīju, ka nekādas augstās tehnoloģijas un likumu grēdas neko nespēj glābt, jo glābiņš var nākt tikai no cilvēka paša, no viņa sirds. Bet sirdi uzrunā kultūra, izglītība un ticība. Šī kopīgā vērtību izpratne sabiedrībā par to, kas ir ļauns un labs, joprojām nav aktuāla.”

izpratne par to, kas ir Rīgas pils mums – valstij, neatšķiras no izpratnes par vienu parastu kriegēļu māju. Papīru birokratija jau ir saņēmusi tādu augstumu, ka tai vairs nav nekāda sakara ar reālo dzīvi. Var jau uzrakstīt vēl kaudzi visādu noteikumu, bet diez vai tas mūsu dzīvi padarīs jēdzīgāku un sakarīgāku. Iespējams, ka tiem papīru kalniem ir pamatojums, jo visam pāri kā Damokla zobens stāv Valsts kontrole, kuŗa gan līdz šim neko reālu nav varējusi panākt, bet drīzāk ir bijusi kā tāds tvaika nolaidējs. Tiek sekots, lai jebkuŗa rīcība precīzi atbilstu visiem papīriem, bet neviens nevar un nespēj kļūt par īstu vadītāju ārkārtas situācijās.

Toreiz vasarā Valsts Nekustamo īpašumu aģentūras vadītāji sacīja, ka viņai jāklūst par tādu kā lāpu, kas aizdedzina pils glābšanas un atjaunošanas procesus, bet nekas tāds nenotika. Jāpiebilst, ka diemžēl arī finanču ministrs nekādu attieksmi pret notikušo nepauda. Var sacīt, ka valsts rīcība Rīgas pils gadījumā raksturo tās attieksmi pret visu mūsu kultūras mantojumu. Starp citu, atceros, kad 2002. gadā mani uzrunāja, lai kļūstu par kultūras ministri, aiz muguras bija Dviņu torņu traģēdija Amerikā, un toreiz sacīju, ka nekādas augstās tehnoloģijas un likumu grēdas neko nespēj glābt, jo glābiņš var nākt tikai no cilvēka paša, no viņa sirds. Bet sirdi uzrunā kultūra, izglītība un ticība. Šī kopīgā vērtību izpratne sabiedrībā par to, kas ir ļauns un labs, joprojām nav aktuāla.

Jūs pieminējāt Dziesmu svētkus, – tas bija liels, skaists notikums, kas vienoja cilvēkus. Tomēr brīžiem šķita, ka cilvēki, kuŗi rada šos svētkus, un tie, kas grib tajos piedalīties par skatītāju, ir piemirsti.

Dziesmu svētku biļetes tika mirkli izpirktas, un sabiedrībā

veidojās ļoti liela neapmierinātība, ka nav iespējams tās iegādāties. Tad Valsts aģentūras Tautas mākslas centrs šo jautājumu atrisināja, pieņemot lēmumu, ka koncertu būs vairāk. Tie bija ļoti gaŗi, vienā dienā pat divi, bet neviens dalībnieks nesūdzējās. Visu cieņu, viņi to izturēja, izdzīvoja lielajā karstumā un slodzē. Cik tas bija fiziski grūti, to es zinu ne jau pēc baumām. Viena no manām jaunākajām meitām, kuŗa dziedāja korī, divpadsmitos dienā koncerta laikā atsūtīja īsziņu: „Ā-ā-ārprāts, bet es vēl esmu dzīva!” – ar septiņiem gaŗajiem „ā”. Viņai bija Vidzemes raibie brunči, ar kuŗiem pārtraukumā varēja apsēsties sūnās un atslīst kājas augšup pret priedi, bet Latgales sievietēm, kuŗām bija baltie tērpi, pat tas nebija iespējams.

Kad kļuva skaidrs, ka būs vairāk koncertu, Kultūras ministrijai un Tautas mākslas centram bija lūgums pasludināt nākamo dienu pēc Dziesmu svētkiem Latvijā par oficiālu brīvdienu, lai dalībnieki var aizbraukt mājās un atpūties no milzīgās slodzes. Tas būtu bijis tikai pašsaprotami, jo tā ir mūsu tauta un tie ir mūsu svētki – mūsu identitātes mugurkauls. Jā, dziesma ir mūsu nacionālā identitāte, jo, svešu varu jūgā dzīvodami, no paaudzēs paaudzē varējām nodot tikai to, kas bija nododams no mutes mutē. Reizi piecos gados taču varam nākamo dienu pēc Dziesmu svētkiem atļauties brīvu! Kāpēc gan cilvēki visā Latvijā, kuŗi netika uz Dziesmu svētkiem, lai mājās pie televizoriem nedzīvotu līdzīgu lielu nobeiguma koncertam un sadziedāšanās norisei līdz ritam!? Bet mani kolēģas Saeimā, arī no *Vienotības*, kārtējo reizi nodemonstrēja nacionālās pašapziņas trūkumu, uztraucoties, vai tikai kāda investora biznes netiks traucēts. To bija grūti saprast un pieņemt. Toreiz

apskaitos un nolēmu savu nacionālo pašapziņu demonstrēt, visu tveicīgo Dziesmu svētku laiku staigājot smagajā 13. gadsimta lietišķās tautastērpā. Sagāšas un seģene vien sveŗ vairāk nekā desmit kilogramus.

Ikdiennā, domājot par maizi un rēķinu maksāšanu, bieži piemirstas tās vērtības un pašapziņa...

Manuprāt, tas, ko teicu vairāk nekā pirms desmit gadiem par glābiņu, kas meklējams cilvēkos pašos, kļūst aizvien aktuālāks. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā skatījāmie, kādus līdzekļus no Eiropas struktūrfondu varētu piesaistīt kultūras jomai. Diemžēl tikai fiziski taustāmām un redzamām lietām – būvēm, ražojumiem, pieminekļiem, bet gaŗīgajām, nemateriālajām vērtībām, kas ir kultūras īstā jēga un virsvērtība, šo finansējumu tēŗēt nedrīkst. Vēl bēdīgāk – nav pat sarunu, ka kaut kas tāds būtu nepieciešams.

Vai piekŗitat, ka bieži meklējam vainīgos Austrumos vai Rietumos, bet reti kad esam ar mieru paskatīties spoguļi? Nevar samaitāt to, kas skaidri atšķir labo no ļauna.

Notiekošais pierāda, ka šīs skaidrības nav, ka šis kalpu gars gadsimtu gaitā, iespējams, iedzīts ļoti dziļi. Tāpat kā mūsos sēŗ vagara gars – vienam latvietim būt par kungu un izkalpināt otru. Ir taču skaidrs, ka stipra nacionāla Latvija nav vajadzīga ne Austrumiem, ne Rietumiem. Jautājums ir – ko mēs paši darām, kā rīkojamies, kā veidojam savu valsti? Cik mums ir cieņas pašiem pret savu tautu, kas reizi piecos gados sabrauc no visas Latvijas un no visas pasaules, lai būtu Dziesmu svētkos un kopā!? Atgrieŗoties pie sacītā par brīvu dienu pēc Dziesmu svētkiem, gribu pateikt, ka no Saeimas Kultūras, izglītības un zinātnes komisijas esam devuŗi rikoŗumu Kultūras ministrijai Dziesmu svētku likumā iekļaut normu, kas nodroŗināta, ka turpmāk Dziesmu svētku pēdējā diena ir oficiāla valsts svētku diena. Tā parasti ir svētdiena, tāad jākompensē ar brīvdienu pirmdienā.

Šogad ir Saeimas vēlēšanas – vai paliksīsit politikā un kandidēsīsit uz nākamo Saeimu?

Nekad apzināti karjēru neesmu veidojusi. Žurnālisti man bieŗi par to jautā, pieminot gan „Rīga – 800” ģenerāldirektores, gan kultūras ministres amatu, gan to, ka esmu bijusi deputāte cēŗos Saeimas sasaukumos. Es dzīvoju pēc principa: dari, kas jādara, un notiks, kam jānotiek. Daudzus notikumus manā dzīvē – kaut vai to, ka liktenis mani divas reizes apbalvoja ar dviņiem, – nav bijis manos spēkos ietekmēt. Domāju, notikumi sakāŗtosies tā, ka parādis manu īsto ceļu tālāk. Arhitektūras un interjera pasaulei salīdzinājumā ar darbu, ko esmu darījusi pēdējos gaŗus, ir cēŗ mēŗogs. Tas, ko man visvairāk gribēŗos un ko es Visaugstākajam lūdzu Ziemsvētkos, – lai man tiek dota iespēja vēl atlikuŗo mūŗa daļu nodzīvot ar jēgu, augt un attīstīties, iet savu cilvēka ceļu šajā pasaulē.

OJĀRS CELLE

LATVIJAS PIENSAIMNIECĪBA GAIDA UZPLAUKUMU

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes ziņām, Latvijā 2012. gadā bijis 165 tūkstoši slaucamo govju, kas saražojušas 873,8 tūkstošus tonnu piena.

1938./39. gada periodā Latvijā piena produkcija sasniedza 1,77 miljonus tonnu, tātad bija divas reizes augstāka nekā pašreiz. Apmieram trešdaļu produkcijas patērēja svaigā pienā, bet divas trešdaļas pārstrādāja sviestā un nedaudz arī sierā. Svaigu pienu tagad lieto mazāk.

Caurmēra izslaukums no govju gadā Ulmaņlaikos bija mazliet virs 1900 kg, bet no šķirnes govīm – 3280 - 3600 kg. Progresu izslaukuma apmēros no govju veicināja dažādo piensaimniecību kooperatīvās organizācijas ar padomiem un līdzdalību labāku govju šķirņu attīstīšanā.

Lielo izslaukumu (1,77 tonnas) sagādāja vairāk nekā 873 tūkstoši

slaucamo govju.

Pašreiz Latvijas piena ražošanas apmērus ierobežo Eiropas Savienības noteikumi, kas līdz šim bremzējuši produkcijas kāpumu. Ierobežojumus tagad atceļ. un jau tuvākajos gados var sagaidīt lielāku piena produkcijas kāpumu. To sola eksporta tirgus iespējas, jo pašmāju pieprasījums tiek pilnīgi apmierināts.

Pieprasījums pēc sviesta pasaulē nav vairs tāds, kāds tas bija Ulmaņlaikos, kad, piemēram, 1938. gadā Latvija eksportēja 23,5 tūkstošus tonnu sviesta. Taču tirgus ir atvērts dažādiem citiem ilglietojamiem piena produktiem, kur iespējams liels pieaugums, piemēram, piena pulverim.

Šā gada 8. janvārī *Latvijas Avīzē* publicētajā rakstā „Pienīgākā – Dace” pieminēta 2013. gada piena izslaukuma rekordiste, kas šajā gadā devusi 19 633 kg piena.

Tas ļoti tālu pārsniedz Latvijas govju caurmēra izslaukumu, kas sasniedzis 6584 kg. Latvijā laika gaitā izveidojusies profesionāli augsta pienkopība ar industriāli apsaimniekotām, mechanizētām kūtim, kā, piemēram, laikrakstā pieminētajā Kalnu Dambānu saimniecībā, kur no 607 govīm no katras izslauc caurmērā 12 826 kg piena gadā. Ražošanai specializētās kūtis šādas piena govīs saņem vislabāko barību, čakli ražo pienu un saimnieki nemitīgi pūlas uzlabot govju pulka ģenētisko sastāvu.

Pašreizējā tendence ir ieguldīt līdzekļus vairāk šādu specializētu saimniecību iekārtošanā, kur ir ļoti augsta ražība un govju skaits sniedz simtos. Pretstatā vēl netrūkst veco saimniecību ar mazu skaitu govju, kas tradicionāli ganās pļavās un dažkārt tiek pat divas reizes dienā slauktas ar

rokām. Šo gotiņu ražība ir tāda pati, kā bijusi vecajos „labajos” laikos.

Vēl dažās modernajās pienkopības lielsaimniecībās var atrast Latvijas brūnās govīs, ko kādreiz ļoti centās ģenētiski uzlabot kā pašmāju šķirni, taču tie, kuŗi galvenokārt ir ieinteresēti govju spējās dot augstāku izslaukumu, ir pārgājuši uz melnraibajām holšteīnietēm, pie kuŗām pieder arī pašreizējā rekordiste.

Vispārējā piensaimniecības situācija pasaulē rāda tendenci piena fermu skaitam iet mazumā, bet individuālai govju produktivitātei pieaugt. Šo govju pulku vairs nevar isti saukt par ganāmpulku, jo ganībās to nedzen, bet individuālās gotiņas vada savu laiku, ēdot priekšā nobērto barību, dodoties pie mehāniskās slaukšanas ierīces, lai atbrīvotos no saražotā piena un pēc tam

turpat kūti mazliet atpūstos. Katra govjs ir apgādāta ar savu pasi, kuŗā ar slaukšanas mašīnu reģistrē izslaukuma kvantitāti un kvalitāti. Katra govjs tiek izsekota datorā, un, kad vecums vai kāda kaite liek ražībai samazināties, gotiņa bez žēlastības tiek no pulka izskaitīta un nonāk gaļas lopa pēdējā ciklā – kautuvē.

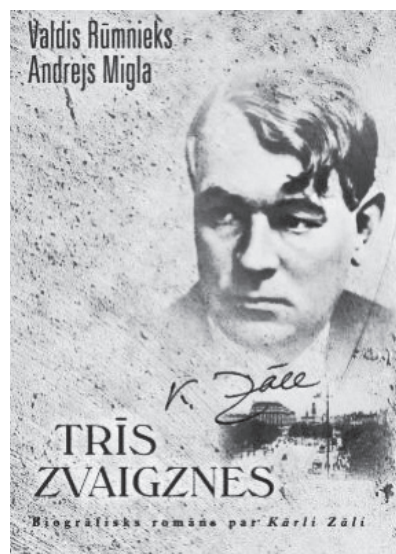
Šāda „ganāmpulka” uzturēšana izmaksā dārgi un atmaksājas, tikai ja sasniegta augstākā piena ražība. No vecās lauku idilles te nekas vairs nav atlicis. Taču arī jaunā, efektīvā sistēma darbojas ļoti tikai tad, kad katrai gotiņai ir komfortabla dzīve, pareiza ēdināšana, slaukšana un laba iespēja būt veselīgai.

Kā redzams pēc skaitļiem, nekas neliedz jau tuvākajos gados vēl kāpināt govju produktivitāti un kopējo izslauktā piena daudzumu.

Kā Zālīte kļuva par Zāli

Valdis Rūmnieks, Andrejs Migla, *Trīs zvaigznes, biogrāfisks romāns par Kārli Zāli, apgāds „Zvaigzne ABC”, 2013.g., 448 lpp.*

EDUARDS SILKALNS

minekli. Vārdi un nosaukumi Kārlim ir svarīgi. Par piemiņas stabu viņš klusībā domā: „Kuŗš no ierēdņiem tik briesmīgu vārdu izgudrojis? Sētai ir stabi, nevis brīvības cīnītājiem!” (166. lpp.) Tai pašā reizē viņš izšķiras arī par vārda maiņu: „Ja veidoju tādas maziņas neciņus – eņģeļšus, dzīvnieku galviņas, mazas skulptūriņas, ko birģeri uz kamīna malas uzliek, jā, tad es varu būt Kalniņš, Bērziņš, Liepiņš... Vai Zālītis! Bet lielu, varenu pieminēkli... Es būšu Zāle! Kārlis Zāle!” (167.)

Romāna schēmā nav nekā novatoriska, tā seko simtiem un tūkstošiem paraugu. No maziem un neciliem sākumiem cauri lielākām vai mazākām grūtībām izaug lielums, no zālītēm izaug zāles. Ja tādas neizaugtu, nebūtu vērts romānu par viņām rakstīt. **Trīs zvaigznēs** jauns būvstrādnieks, mūrniekmeistara dēls, izveidojas par daudz lielāku meistaru, nekā bijis viņa tēvs: viņa dižajam skulptūrālajam veidojumam vēl tagad katru dienu iet gaŗām tūkstošiem rīdzinieku un Rīgas viesu, kas, pat ja gribēdami, pieminēkli nevar atstāt nepamanītu.

Nevar sacīt, ka Kārļa Zāles samērā īsais mūžs būtu bijis pārbagāts drāmatisku notikumu, kas atvieglinātu grāmatas autoru darbu. Tomēr autori ir tik veiksmīgi ierakstījušies, ka lasīšana ne mirkli negaŗlaiko. Raitu lasījumu garantē biežās darbības laika un vietas maiņas: dažādos gados ieraugām Zāli Kazanņas mākslas skolā, Maskavā, Pēterburgā, Rēzeknē, Berlinē, Diseldorfā... Sastopamies ar veselu plejādu pazīstamu latviešu kultūras darbinieku, Zāles laika un likteņa biedru, pat ja vairākums viņu tikai pavīd mūsu acu

priekšā.

Sacerējuma dinamikai ļoti palīdz dialogi, kam grāmatā ir pat lielāka loma nekā aprakstiem. Tāpat palīdz daudzie jautājumi un izsaukuma teikumi, kā šajā Zāles iekšējā monologā pēc tam, kad viņš piekritis Pumpura biedrības pasūtījumam veidot pieminēkli **Lāčplēša** autoram:

Galu galā – viens īsts latviešu spēkavīrs, kuŗš radīja Lāčplēsi! Bet visas sākotnējās skices viņam, Kārlim, vienkārši riebās. Lāčplēsis cīnās ar Melno bruņinieku? Naīvi. Pumpurs sēž uz klints un raugās tālē? Bērnišķīgi. Kārlis tišuprāt centās nedomāt par galveno iemeslu. Atgrūst, atvairīt muļķīgās iedomas! Bet kāpēc viņam bail atzīties pašam sev? Vai tad kāla pieminēklis skolotājam Jēkabam Mūrniekam, kuŗu šogad atklāja, nav tam pierādījums? Kārlis nedrīkst taisīt parastus kapa pieminēklus, jo – nemāk! Ja arī tieši acīs neviens to nav pateicis, viņš taču saprot: kapos lai strādā Zaļkalns, kauč Dzirkalis! Bet Brāļu kapi? Vai tiešām tikai mērogs, liels un plašums ir Kārļa glābējs? Ko lai iesāk ar sasodīto Pumpuru?! (246.)

Grāmata savas vieglās lasāmības un informatīvās bagātības dēļ ieteicama arī gados jauniekiem lasītājiem ne vien Latvijā, bet arī ārpus tās, piemēram, – trimdnieku ģimenēs dzimušiem jauniešiem, kas gatavojas savam pirmajam tēvzemes apciemojumam. Kā Brīvības pieminēklis, tā otrs Kārļa Zāles meistardarbs – Brāļu kapi taču ir Latvijas tūrisma atrakciju pašā galgalā! Grāmatas viduci atrodams vairāk nekā ducis krāsu fotoattēlu no to detaļām. Kad būs izlasītas **Trīs zvaigznes**, nopietnāki interesenti varēs ķerties pie „akadēmiskākiem” apskatiem, pie-

mēram, – Vaideloša Apsīša mazgrāmatīnām par Brīvības pieminēkli un Brāļu kapiem.

Gados vecākiem lasītājiem Brīvības pieminēkla ļoti zināmas daļas jauki parādītas to „izsapņošanas”, rašanās stadijā. Kāpēc pieminēkla smailē trīs zelta zvaigznes? Lasiet 261. lappusē! Kas ierosināja uzrakstu „Tēvzemei un brīvībai”? Lasiet 321. – 322. lappusē!

Simpatiski ir tas, ka Kārlis Zāle romānā nav hēroizēts vai gloriificēts, bet ka viņa pozitīvajām cilvēciskajām īpašībām atsvaram liktas pretī arī dažas negatīvas. Viņš parādās kā sapņotājs, bet gan tāds, kas abām kājām uz zemes, ne mākoņos. Patriots, ideālists – jā, tāds viņš ir, bet līdztekus viņam rūp arī personiskā labklājība un pazīstamības pakāpe sabiedrībā. Viņš izveidojas par regulāram darbam nespējīgu alkoholiķi.

Interesanti, kāda īsti bija Zāles attieksme pret padomju varu pirmajā okupācijas gadā, kad mūžs jau tuvojās beigām? Aizkustina aina 1940. gada oktobrī, kad Zāle, iebrācis no laukiem Rīgā, iedomājas aiziet un apskatīties, kas noticis ar viņa daudz citādākos laikos un apstākļos celto pieminēkli.

Kārlis piespieda sevi pacelt acis. Cauri puskailajām, rudenīgi drēgnajām liepām augstu gaisā slējās Brīvības tēls ar trim zvaigznēm izstieptajās rokās. Nemiers kā nespodra oktobra migla pamazām pārņēma visu stāvu, iesūcās drēbēs, locekļos, asins ritējumā, sāka dunēt galvā. Kārlim jātieks pie sava pieminēkla, jāpārbauda, vai Laika vecis nav izdzēsis kādu tēlu, aiztriepis ciet 1905. gada ciešanas, pārlauzis Lāčplēša zobenu, saplosījis krīva kokli...?

Kaut satiksme bija dzīva, Kārlis

apgāja apkārt Brīvības pieminēklim, ik pēc brīža apstādamies. Nekas nav izdzēsts, kādas neprāta muļķīgas iedomas viņu sagraubušas! Tādas pieminēklus nenojauca, tos --- Kāds vadātājs viņu, Kārlī, ir apsedis! Viņam jātieks ātrāk prom! (429. – 431.)

Kārļa bažas par to, vai viņa diždarbs, kas cildina brīvību, netiks sabojāts vai pat nojaukts apstākļos, kad brīvība tikusi atņemta, ir pašsaprotamas, bet kā vērtēt iepriekšējā nodaļā lasīto (425.), ka viņš lauku īpašumā nodarbojies ar Staļina ģipša galvas veidošanu? Apzinoties, ka viņš – Brīvības pieminēkla autors okupācijas režīmam nevar būt citādi kā vien *persona non grata*, Zāle, visticamāk, būs darbošanos ap Staļina galvu izmantojis par aizsargu pret iespējamām represijām. Romānā Staļina galva padarīta par līdzekli, ar ko Zāle izvairās no īpašuma nacionālizācijas un papildu iedzīvotāju izmitināšanas lielajā ēkā: režīmam it kā pakļāvīgam māksliniekam taču vajadzīgas telpas, kur strādāt! Bet pašā grāmatas izskaņā (439. – 440.) Zāle vācu laikā domā par pieminēkla celšanu komunistu aizvestājam!

Valdis Rūmnieks un Andrejs Migla ir uzrakstījuši gana interesantu romānu, lai raisītu lasītājā vēlēšanos izzināt, kas no visa grāmatā vēstītā ir neapgāzami patiesi un balstīti laikmeta dokumentos, tad – kas cits ir varbūtējs un visai pieņemams, un beidzot – vai kādas stāstījuma daļas ir autoru tīrās fantazijas augļi. Ja vien autori vai apgāds nav iecerējuši publicēt ar **Trīs zvaigznēm** un vispār ar tēlnieka dzīvi un darbu saistītu dokumentu krājumu, atliek vienīgi meklēt jau agrāk publicētās Kārļa Zāles biogrāfijas.

RĪGA | 2014

REDAKCIJA IESAKA

2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas interesantākie sarīkojumi un norises

JŪLIJS

21. jūlijs – 3. augusts

Dāmu paradīzē

Piecās izrādēs apmeklētājus iepazīstinās ar kultūrvēsturisko fainomenu – Eiropas modi. Ceļojums laikā ik pa divām desmitgadēm, sākot no 1900. gada. Piedalīsies pazīstami Rīgas tēpu mākslinieki. Autore – režisore un producente Ilona Brūvere. Modes stila konsultante Natālija Jansone.

26. jūlijs

Esplanādē

Saullēkts pilsētā

Saullēkta sagaidīšana, kas ilgs septiņas stundas no 26. jūlija plkst. 23 līdz 27. jūlija plkst. 6, sniedzot garīgi piesātinātu, meditātīvu programmu. Mūzicēs Laima Jansone (Latvija, kokle), Timo Vēnenens (*Timo Vaananen*, Somija, kantele), Aladins Abass (*Aladin Abbas*, Ēģipte/Norvēģija, balss, ūds, tabla) u.c.

AUGUSTS

1. augusts – 3. augusts

Dzintara ceļš – Latvijas nākotne pasaulē

Grāmatas “Dzintara ceļš – Latvijas nākotne pasaulē” atvēršana. Latvijas zinātniece Inga Ļašenko, kas jau vairākus gadus veic pētījumus par dzintaru, stāstīs savu vīziju par dzintaru.

3. augusts

Atjaunotajā Lucavsalas parkā

Piena svētki

Piena svētki Lucavsalā atklās šīs salas burvību, parādot, cik tā tagad tīra un pieejama kā romantiskiem, tā fotogrāfiskiem un zinātniekiem pilsētniekiem. Skaista svētdiena pie Daugavas ūdeņiem. Uzstāsies latviešu un ārvalstu mūziķi. Ielu mākslinieki, performances, cirks, atrakcijas, tirdziņš, amatnieki, frizieri, masieři, pavārskola. Atsevišķa teātra skatuve. Bērnu stūrītī – zīmēšana, veidošana, skaņu laboratorija, bungu skola, maskas, šūpoles. Mierīgā zona – vīns, mūzika, sarunas.

6. augusts – 28. septembris

Dekorāīvās mākslas un dizaina muzejā

Dzintara laikmets

Kultūrantropoloģisks pētījums par dzintara fainomenu vienas tautas mākslā, kultūrā un sociālās dzīves aprītē. Idejas autore ir Inese Baranovska. Izstādei tiks piesaistīti mākslinieki – Ingrida Zābere, Izolde Cēsniņa, Gints Gabrāns, Monika Pormale, Rūdolfs Bekičs u.c.

8. augusts

Dzintaru koncertzālē, Jūrmalā

Ceļojumu gadi

Koncertā piedalīsies: “Kremērata Baltica”, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris, Ksenija

Sidorova (akordeons), Gidons Krēmers (vijole), Elina Bukša (vijole), Ramons Jaffe (čells), Inga Kalna (soprāns), Egils Siliņš (bass), Andrejs Osokins (klavieres) un citi.

8. augusts – 9. augusts

Latvijas Etnografiskajā brīvdabas muzejā

Amatnieku meistardarbnīcu darbu izstādē

15. augusts – 24. augusts

Tenso Eiropas kamerkoŗa 2014. gada vasaras darbnīca Rīgā

Koŗa diriģenti un paidagogi Kaspars Putniņš un Ģerts Bergs noklausīsies jaunos dziedātājus, lai projektam izvēlētos labākos koŗa dalībniekus. Vasaras darbnīcā tiks iestudēts koŗa kopdarbs ar progresīvākajiem jaunās paaudzes latviešu māksliniekiem – komponistu Kristapu Pētersonu, režisoru Zani Kreicbergu, ģitaristu Kasparu Zemīti un DJ Monsta.

SEPTEMBRIS

5. septembris – 27. oktobris

Mūzejā “Rīgas Birža”

Nākotnes mākslu meklējot

Multidisciplinārs projekts ar mērķi popularizēt latviešu gleznotāja, teorētiķa un pētnieka Voldemāra Matveja (1877–1914) darbību, ņemot vērā viņa ieguldījumu ārpus Eiropas kultūru – Okeānijas, Afrikas un Ziemeļāzijas – mākslas pētniecībā 20. gs. sākumā. Viņa grāmatas “Lieldieņu salas māksla” (1914), “Afrikas māksla” (1919) tika izdotas krievu valodā ar Vladimira Markova

Valentina Freimane

pseudonimu un sen kļuvušas par bibliografisku retumu. Tomēr no šodienas perspektīvas ir skaidrs, ka Matveja teorētiskās atziņas veicinājušas daudzu kā latviešu, tā krievu avangarda novatorisko mākslinieku izpratni par šo kultūru nozīmi modernās mākslas turpmākā attīstībā.

6. septembris

Vidzemes tirgū

Brīvības dārzis

Projekts “Brīvības dārzis” beigusies kultūras foruma “Baltā nakts” laikā, kad tiks novākta izaudzētā raža un meistardarbnīcās to sa-

gatavos apēšanai, ziemas krājumiem, tautas aptiekai. Sapkopos arī projekta rezultātus – attēlu kollāžas, video u.c.

8. septembris

Rātslaukumā, uz Akmens tilta, pie Nacionālās bibliotēkas un tās iekštelpās

Gribu iet uz bibliotēku

Karnevāla gājiens Starptautiskajā rakstpratības dienā. Bērni, kas piedalās projektā “Bērnu un jauniešu žūrija”, izvēlēsies savu mīļāko grāmatu un ietērsies šīs grāmatas varoņu tēpos, lai dotos simboliskā gājiēnā. Gājiens sāksies Rātslaukumā, kur tā dalībnieki uzzinās savu uzdevumu – doties uz Stikla kalnu, lai atmodinātu tur dusošo Saulcerīti. Piedalīsies ap 2000 dalībnieku – bērni un pieaugušie no Latvijas un latviešu diasporas centriem pasaulē.

12. septembris

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

Dzintara ceļš

Koncerts Dzejas dienu ietvaros “Dzintara ceļš” pulcēs Rīgā ievērojamākos Eiropas dzejniekus un nozīmīgākos latviešu komponistus pasaules līmeņa vokālās mūzikas jaundarbu radīšanā. Piedalīsies: Valsts Akadēmiskais koris “Latvija”, diriģents Māris Sirmais, 12 latviešu komponisti un 12 Eiropas dzejnieki.

19. un 27. septembris

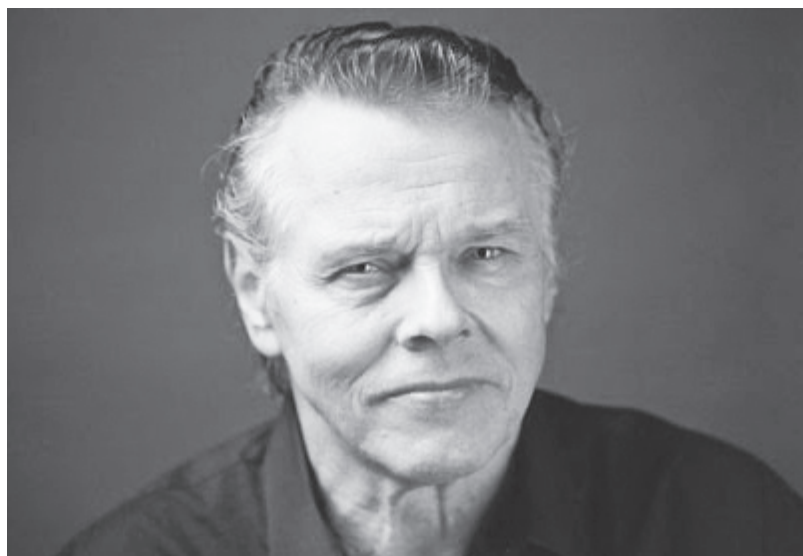
Latvijas Nacionālajā operā

Valentīna

Pasaules pirmizrāde jaunai latviešu komponista Artura Maskata operai pēc leģendārās kinozinātnieces Valentīnas Freimanas dzīvesstāsta.

Arvids Jansons

Mariss Jansons

merorķestris un Latvijas mūzikas skolu jaunieši – dziedātāji un deļotāji.

22. oktobris

Rīgas Domā

Sakrālās mūzikas koncerts Lux aeterna

Sakrālās mūzikas koncertā *Lux aeterna* skanēs franču un flāmu baroka laikmeta polifonijas paraugi, norvēģu garīgās tautasdziesmas, Pēterā Vaska un Arvo Perta mūzika un jaunas oriģinālkompozīcijas, kas tapušas Latvijas Radio koŗa skaņu laboratorijā – latviešu bizantiskie dziedājumi. Koncerta mākslinieciskais vadītājs – Sigvards Kļava, piedalās – *Nederlands Kamerkoor* (Nīderlande), *Musicatreize* (Francija), *Det Norske Solistkor* (Norvēģija), Latvijas Radio koris, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris un solisti.

Staro Rīga

Gaismas festivāla laikā Rīgā tiek izgaismoti ap 100 gaismas objekti. Ēku fasādes, tilti, pieminekļi un parki kļūst par gaismas un video tehnoloģiju izstādes objektiem un gaismas instalāciju ekspozīcijām. Objektus papildina mūzikālas un teātrālas norises. Festivāls notiks jau septīto reizi.

DECEMBRIS

1. decembris – 31. decembris

Vieta tiks precizēta

J. S. Bachs – “Ziemassvētku oratorija”

Festivāla “Eiropas Ziemassvētki” ietvaros klausītājiem tiks sniegta pazīstama klasiskā mūzika, ko jau tradicionāli gada nogalē atskaņo dažādi mākslinieki, – J. S. Bacha “Ziemassvētku oratorija”. Piedalīsies solisti, Rīgas Doma zēnu koris, kamerorķestris *Sinfonietta Rīga* un diriģents Sigvards Kļava.

13. decembris

Latvijas Nacionālajā operā

Eiropas Kinoakadēmijas balvu pasniegšanas ceremonijā

Ceremonija ierasti pulcē ap pusotru tūkstoši pasaules līmeņa kino profesionāļu, un tajā tiek apbalvoti Eiropas kino sasniegumu radītāji un ekrāna personas.

OKTOBRIS

9. oktobris – 15. oktobris

Latvijas Nacionālajā teātrī

Opera par kartupeli

Asprātīga opera visai ģimenei par kartupeļu ceļojumu no Dienvidamerikas līdz Latvijai un par dzīvi tajā. Komponists – Valts Pūce, libreta autore – Inese Zandere, režisors – Jans Villems van den Bošs (Nīderlande). Piedalīsies Latvijas Nacionālā teātra aktieri, Rīgas Doma meiteņu koris diriģentes Airas Birziņas vadībā, ka-

NOVEMBRIS

8. un 9. novembris

Latvijas Nacionālajā operā

Marisa Jansona un Bavārijas Radio orķestra koncerts

Ar diriģenta Marisa Jansona un Bavārijas Radio orķestra koncertiem Rīgā tiks godināta diriģenta Arvida Jansona piemiņa viņa jubilejas gadā.

14. novembris – 18. novembris

Rīgas pilsētvidē

(Turpinājums sekos)

Latvija - maizes lielvalsts

Latvijas Maiznieku biedrībai – 20 gadi

VALIJA BERKINA

Vācijā no 17. līdz 26. janvārim notiek Berlīnes Starptautiskais pārtikas izstāde - gadatirgus *Internationale Grüne Woche Berlin 2014* (Zaļā nedēļa 2014), kas ir lielākais Vācijā. No Latvijas gadatirgū tiek piedāvāti dažādi pārtikas produkti, neiztrūkst arī rudzu maize – šoreiz no SIA „Lāči” un SIA „Dona”.

Uz izstādi Berlīnē Salas novada SIA „Dona” aizvedusi rudzu (melno) maizi: „Senču”, „Ķiplociņš”, „Rudzu sēklu maizi”, „Piknika maizi” un veidņu maizi („ķieģelīti”) „Borodina”, ko īpaši iecienījuši no Latvijas uz Vāciju emigrējušie. Par to zina stāstīt SIA „Dona” (apritējuši 20 gadi) valdes priekšsēdis Kārlis Zemešs. Viņš ir arī Latvijas Maiznieku biedrības (LMB) priekšsēdis. Biedrībai arī nesen nosvinēti 20 gadi. Pagājušā gada nogalē Kārlis Zemešs ievēlēts par LMB vadītāju uz trešo termiņu.

„Latvijai atbilst apzīmējums „maizes lielvalsts” – par maizes daudzveidīgo sortimentu un lielo ražotāju skaitu. Tāds nav nevienā pasaules valstī. Mēs esam izlūtinājuši savus pircējus,” saka LMB valdes priekšsēdis Kārlis Zemešs. „Maiznieku biedrība ir Latvijā vienīgā profesionālā asociācija, kas apvieno maizes ražotājus. Arī SIA „Dona” ir viena no biedrības dibinātājiem, kurā strādā vairāk nekā 100 cilvēku. Mūsu produkcija – 40 maizes un 60 konditorijas izstrādājumu (tortes, smalkmaizītes, plātsmaizes, pīrāgi) ir nopērkama gandrīz visos valsts reģionos – 700 tirdzniecības vietās Latgalē, Zem-

Latvijas Maiznieku biedrības izpilddirektore, diplomēta maizniekmeistare Gunta Duka

galē, Vidzemē, Kurzemē, Rīgā un Jūrmalā. Visos lielveikalos, mazos veikaliņos, Rīgas Centrāl-tirgū, Daugavpils, Jēkabpils tirgū un pašu veikalos.”

LMB darbības mērķi ir uz kopīgu interešu pamata veicināt Latvijas maizes ceptuvju sadarbību, nozares attīstību un perspektīvas, pārstāvēt biedrību valsts pārvaldes institūcijās.

Maiznieks ir viens no senākajiem amatniecības ardiem Latvijā. Pirmie tā statūti bija izstrādāti jau 1235. gadā. Latvijas Maiznieku biedrības ģerbonis ar iegravētu 1236. gadu vēl tagad ir apskatāms Rīgā Mazā ģildes zāles griestu greznojumā. Līdz 1934. gadam visa biedrības informācija bija vācu valodā. Pēc pirmskaņa maiznieku meistara Alberta Blumberga ierosmes, pag. gs. 80. gadu beigās tika atjaunota tradicionālās

Latvijas Maiznieku biedrības priekšsēdis Kārlis Zemešs Maizes svētkos Rīgā

saldskābmaizes un rudzu maizes cepšana Latvijā, kas padomju gados bija zudusi.

SIA „Dona” tiek cepts vairāk nekā 30 nosaukumu gan klasiskā, rudzu un saldskābā maize, gan ar piedevām – no 260 gramu klaipiņiem („Rupjmaizes kēkss”) līdz 2,5 kilogramu rudzu maizes kukuļiem.

Latvijas Maiznieku biedrība tur godā senās tradīcijas. Sadarbībā ar Amatniecības kameru izskolo un piešķir maizes cepēja kvalifikāciju. Lai kļūtu vispirms par zeli, eksāmenā ir jāizceļ vismaz divu veidu maize, pēc tam jāatbild uz teorētiskiem un praktiskiem jautājumiem. Kļūt par meistaru ir vēl grūtāk. LMB pastāvēšanas 20 gados maiznieku meistara diplomu saņēmis 31 maizes cepējs, arī Latvijā labi pazīstamais ceptuves „Lāči” vadītājs Normunds Skaugis, kas ir Maiznieku biedrības Meistaru

brālības priekšsēdis un darbojas LMB valdē. Ceptuve „Lāči” atrodas Rīgas-Liepājas 12. kilometrā, bet tās ceptā maize ir nopērkama visā Latvijā. LMB izpilddirektore Gunta Duka ir maiznieku meistare ar 20 gadu darba stāžu SIA „Ādažu kukulītis”. Viņa pārmanojusi arodu no māmuļas Martas Budovskas, kurai piešķirts Goda maiznieka nosaukums.

Par godu LMB 20 gadu jubilejai tika rīkots konkurss, kurā godināja īsteno, tradicionālo rudzu maizi. Piemēram, Zemgalē degustācijai tika piedāvāti 18 paraugi, pircēji ar „garšo!” par labāko atzina Limbažu SIA N. Bomja maiznīca „Lielezers” plaucēto rupjmaizi „Alberts” (1. vieta) un „Minchauzena rupjmaizi” (3. vieta).

Jau vairākus gadus Rīgas svētku laikā notiek arī Maizes svētki. Rīgas centrā - Vērmanes dārzā tiek izveidota Maizes iela. Maiznieki visas dienas garumā cienā ar

„spēka rīku” - rudzu maizi ar medu un pārbauda zināšanas labības vārpu, graudu un miltu pazīšanā. Minceptuves piedāvā siltus pīrāgus un dažādus citus gardumus. Latvijas maiznieki, izmantojot autentiskas receptes un izejvielas, kā arī, ievērojot konkrētās valsts cepšanas tradīcijas, izcepuši arī Grieķijas *Tsoureki*, Francijas *Bageti*, Meksikas *Concha*, Itālijas *Ciabattu*, Beļģijas *Craquelin*, Spānijas *Bolla galega*. Rīdzinieki un svētku viesi balsojumā par garšīgāko atzina Beļģijas tradicionālo maizi *Craquelin* un Meksikas *Concha*.

Latvijā ikdienas ēdienkarte nav domājama bez maizes. Dodoties ārpus Latvijas, ciemakukuli bieži vien ņemam līdzī īstas rudzu maizes klaipu.

Berlīnes *Zaļajā nedēļā* Latvijas maizniekiem parasti ir liela piekrišana, jo maize ir bez jebkādiem uzlabotājiem un konservantiem.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Latvijas 12. klašu skolēni līdz 1. martam var pieteikties uz Vitolu fonda administrētajām stipendijām nākamajam mācību gadam studijām augstskolā. Kandidāta vidējai atzīmei jābūt vismaz 7,5 balles, kā arī jāatbilst kādam no šādiem noteikumiem: jauniets ir no maznodrošinātas ģimenes, ir bārenis vai viņu audzina viens no vecākiem, ir no daudz bērnu ģimenes, gūti izcili panākumi mācību olimpiādās. Izvērtējot kandidātus, vērā ņem arī jaunieša mērķtiecību un sabiedrisko aktivitāti. Stipendijas minimālais apmērs ir 1500 eiro studiju gadā.

Daugavpilī uzsākts projekts „Integrāciju veicinātāji izglītības pasākumi un uzņemošās kopienas atbalsts Trešo valstu valsts piederīgajiem Latgales reģionā”. Projektu īsteno biedrība „Baltā māja” sadarbībā ar Daugavpils baltkrievu kultūrizglītības biedrību „Uzdim”. Projekta laikā mazākumtautību daugavpilieši varēs apgūt latviešu valodu.

Daugavpilī no 31. janvāra līdz 1. februārim notiks X Daugavpils Starptautiskais folkloras festivāls. To rīko pilsētas domes Kultūras pārvalde sadarbībā ar Latviešu kultūras centru. Dalībnieki būs no visiem Latvijas novadiem, kā arī no Gruzijas, Ukrainas, Baltkrievijas un Krievijas. Festivāla laikā savu 20 gadu jubileju svinēs Daugavpils Latviešu kultūras centra folkloras kopa „Svātrā”.

Latvijas maizes, siera, gaļas izstrādājumu, šprotu, vīna un alus ražotāji no 17. līdz 26. janvārim piedalās Berlīnes starptautiskā pārtikas gadatirgū *Internationale Grüne Woche Berlin 2014* (Zaļā nedēļa 2014). Nacionālajā stendā ir apskatāma un nobaudāma viņu ražotā produkcija.

AS „Cesvaines piens” uzsācis siera eksportu uz Franciju. Tās ir pozitīvās atskaņas pēc dalības Starptautiskajā pārtikas izstādē Vācijā, Ķelnē „ANUGA 2013”, kur siera meistari demonstrēja jaunās siera šķirnes – „Cesvaine” un Alpu siera. Šobrīd „Cesvaines piens” ražo trīs tipu sierus: *Gouda*, *Maasdam* un *Tilsiter*, kā arī sviestu, krējumu, mājas sieru *CIBA* un biezpienu. Produkciju fasē A/S „Siera nams”.

Jelgavas novada Staļģenē darbu izmēģinājuma režīmā uzsākusi pirmā neatkarīgā Latvijas laikā uzbūvētā graudu audzētāju kooperatīva „Latrops” alus iesala ražotne, kur ieguldīti 3 miljoni eiro - miljons ES fonda līdzfinansējums. Iesals ir viena no alus darīšanas svarīgākajām sastāvdaļām. Līdz šim tika izmantots galvenokārt no Lietuvas ievests iesals. Graudu pirmapstrādei uzbūvēts speciāls komplekss Elejā.

Igates pilij būtu jāklūst par 3 – 4 zvaigžņu viesnīcu, nolemts nesen „Valsts nekustamie īpašumi” rīkotajā plēnērā par pils kompleksa attīstību. Tā teritorijā ir pils, ceļmalas krodziņš „Dzirnavas”, tūristu māja un akmens mūra drupas. Līdzās atrodas pils vadības atjaunotais Emīļa Melngaiļa muzejs, Svētā Jaņa Kristītāja un Marijas Magdalēnas baznīca.

Daugavpilī, Marka Rotko Mākslas centrā, 1. februārī ar daudzveidīgām Latvijas un ārvalstu mākslas izstādēm atklās jauno sezonu. Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo mākslas muzeju būs apskatāma „Krievu glezniecība no LNMM kolekcijas. 19. gs. beigas – 20. gs. 1. puse”, Ceļojošā izstāde no Vācijas „PILSĒTA – TELPA – MĀKSLA”, Latgales reģiona mākslas skolu absolventu darbu izstāde „Pēteris Martinsons. KERAMIKA. 1963 – 2013” un citas.

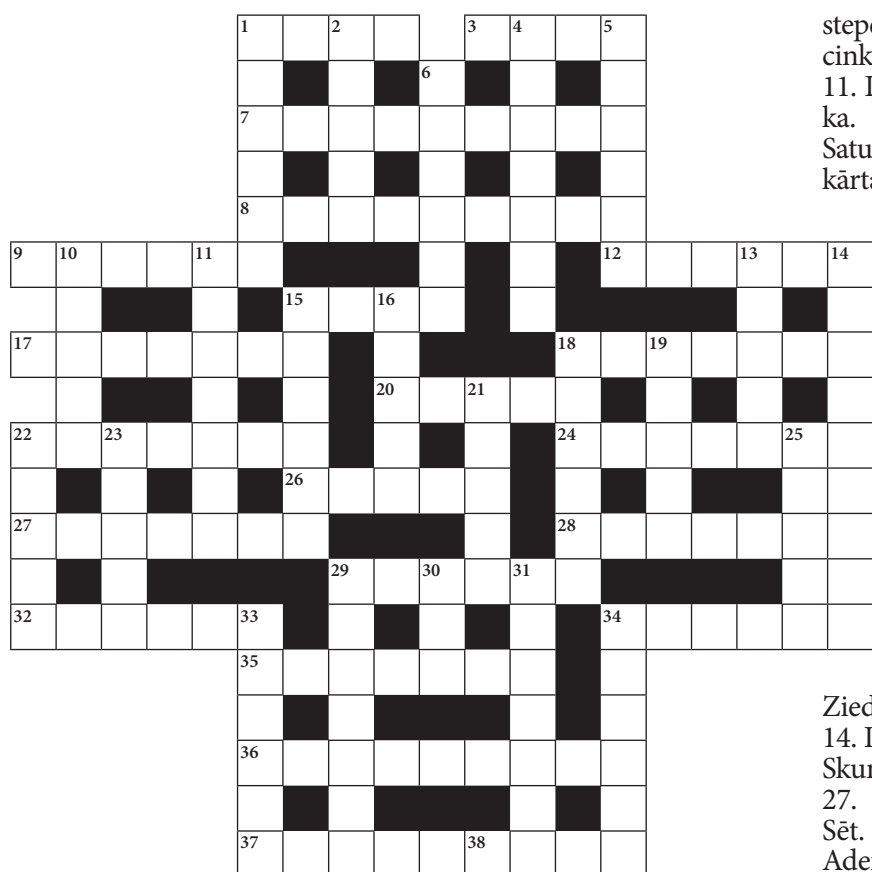
Daugavpils Marka Rotko Mākslas centrs ir nominēts *Dienas Gada balvai nominācijā – kultūras notikums.* Gada balva tiks pasniegta šā gada martā. Nominācija pieteikta kā projekts, kas Daugavpilī iezīmē kartē kā Austrumeiropas mākslas centru.

Latvijas biškopiem turpmāk būs jāievēro stingrāka bišu dravu uzraudzības kārtība. To paredz valsts sekretāru sanāksmē izsludinātais noteikumu projekts *Amerikas bišu peru puves uzraudzības, kontroles un apkarošanas kārtība*. Lai novērstu pēdējos gados Latvijas bišu dravās novēroto bīstamas slimības – Amerikas peru puves izplatību.

Īsziņas sagatavoja Valija Berkina

Sastādījusi DAIGA KALNS (ASV)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

stepe. 5. Mest. 6. Vaļa, niķeļa un cinka sakausējums. 10. Padrēbe. 11. Ļoti auksts. 13. Abavas pieteika. 14. Katoļu garīdznieks. 15. Satura formulējums. 16. Secība; kārta. 18. Satrunējis koka gabals. 19. Cīnīties pēc elpas. 21. Slimība. 22. Spītālība. 23. Latviešu jaunatnes atpūtas un izglītības centrs ASV rietumos. 25. Mūžzaļi cipešu dzimtas koki. 29. Liekot (ko) pievirzīt. 30. Airēt. 31. Pārvietoties (pa jūru), apsargājot krastus. 33. Uziet. 34. Atlīdzināt (naudā).

Krustvārdu miklas (BL Nr. 3) atrisinājums

Līmeniski. 1. Korālis. 6. Meksika. 10. Krona. 11. Ziede. 12. Klāns. 13. Palestīna. 14. Iraka. 16. Skate. 18. Tiesa. 19. Skumjas. 22. Skolots. 25. ASV. 27. Garneles. 28. Īstenība. 29. Sēt. 31. Pieņemt. 33. Sakārst. 35. Adena. 36. Balso. 39. Viesi. 41. Pārticība. 42. Iekšā. 43. Svece. 44. Jokot. 45. Skaista. 46. Austere.

Stateniski. 1. Kuzmins. 2. Rieva. 3. Liepa. 4. Skelets. 5. Boblejs. 6. Mašīnas. 7. Kūkas. 8. Irāna. 9. Abscess. 15. Kamaniņas. 17. Kalendāri. 20. Kraķi. 21. Aplam. 23. Kūtra. 24. Tubas. 25. Ass. 26. Vīt. 30. Ēterisks. 31. Pabrikas. 32. Taurēja. 33. Savīsta. 34. Taizeme. 37. Lakta. 38. Opāls. 39. Vasks. 40. Esene.

Līmeniski. 1. Tēlnieks, Brīvības pieminekļa autors (1888-1942). 3. Mechanismu serdeni, ap ko griežas citas detaļas. 7. Metenis (*disk*). 8. Tādas, kad bieži list lietus. 9. Pilsēta Zemgalē. 12. Dzimtene. 15. Brīvs no netūrumiem; uzkopts. 17. Upe Vidzemē. 18. Piemēstāne. 20. Nevienā vietā. 22. Publikas priekšlasījums. 24. Secīgs pārskats. 26. Ierīces jūras dibena

pētišanai. 27. Tāds, kas ne ar ko neizceļas. 28. Kāda ES valsts. 29. Pacilājošs, liksms pārdzīvojums. 32. Jauns, ataudzis mežs. 34. Citronmētra. 35. Trauks (kā) glabāšanai. 36. Neritmisks. 37. Turza. 38. Izbeigt (kādu darbību), apstāties.

Stateniski. 1. Sēra masa, ar ko aplāts sērkokciņa gals. 2. Izpriece, patika (*barb.*). 4. Tropu meža-

Latvijas vēstniecība Vācijā, Berlīnē, **meklē darbinieku sabiedrisko attiecību un publiskās diplomātijas jomā** Latvijas prezidentūras ES Padomē sagatavošanai un norisei no 2014. gada jūlija līdz 2015. gada augustam. Nepieciešamas teicamas vācu, latviešu un angļu valodas zināšanas runā un rakstos, izpratne par Eiropas Savienības jautājumiem, augsta atbildības izjūta, komunikabilitāte un precizitāte; nepieciešama Latvijas pilsonība. Vēlama pieredze kultūras projektu vadīšanas vai sabiedrisko attiecību jautājumos vai darbā ar medijiem. Lūdzu pieteikties elektroniski līdz 2014. gada 14. februārim, nosūtot Motivācijas vēstuli un CV latviešu valodā uz Embassy.Germany@mfa.gov.lv

Latvijas vēstniecība Vācijā, Berlīnē, **meklē praktikantu** Latvijas prezidentūras ES Padomē sagatavošanai un norisei laikposmam no 2014. gada septembra līdz 2015. gada augustam (konkrēti prakses laiki tiks saskaņoti individuāli). Nepieciešamas teicamas vācu, latviešu un angļu valodas zināšanas runā un rakstos, augsta atbildības izjūta, komunikabilitāte, precizitāte, vēlme strādāt dinamiski un apgūt ko jaunu; vēlama pieredze viesmīlības (viesnīcu) jomā. Nepieciešama Latvijas pilsonība. Lūdzu pieteikties elektroniski līdz 2014. gada 14. februārim, nosūtot Motivācijas vēstuli un CV latviešu valodā uz Embassy.Germany@mfa.gov.lv

Brīvā Latvija
reklāmas cenas Latvijā
Cena - 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

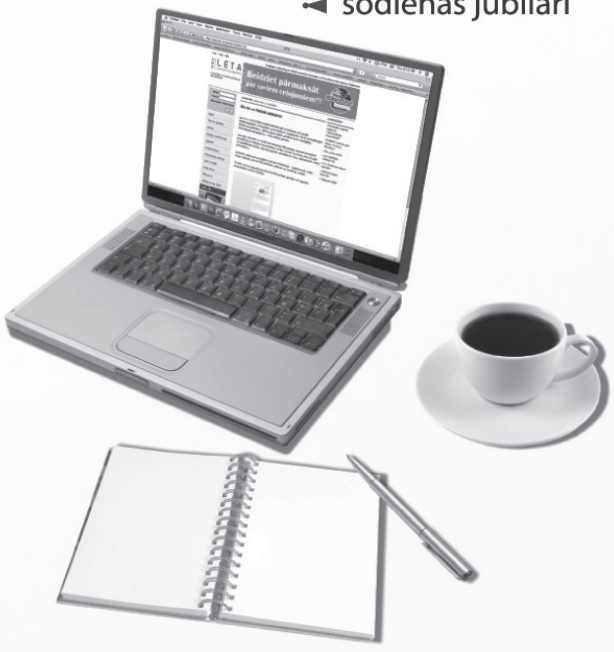
- Atkārtotot vienu un to pašu
- reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
- reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu
- reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
● 50 eiro

Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784
Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-15

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc ritu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

MUMS RAKSTA

SAUCĒJA BALSS...

Savu bijušo klasesbiedru vārdā, kuŗi lūguši vērsties plašsaziņas līdzekļos, gribu informēt sabiedrību un īpaši tos Rīgas Jāņa Poruka vidusskolas (bij. Rīgas 18. pamatskolas – tautskolas, arī bij. Rīgas 8. vidusskolas Čiekurkalnā, pie ūdenstornja) absolventus, kuŗi tagad dzīvo vai atrodas ārzemēs, ka mūsu nesen simt gadu jubileju piedzīvojušai skolai ne-taisnīgi un bezatbildīgi varas gaitēnos nolemts bēdīgs liktenis.

latviešu skolēnu pievienot netālu – Čiekurkalna otrā malā esošajai Rīgas 37. vidusskolai, kuŗā mācās krievu tautības bērni, bet daļai skolēnu likt doties pāri maģistrāļiem dzelzceļa sliežu ceļiem uz pavisam attālo Rīgas 45. vidusskolu.

Līdz ar to tiks rupji noniecināta arī latviešu izcilā sirdsapziņas dzejnieka Jāņa Poruka piemiņa, jo viņa pēdējā miera vieta atrodas tieši iepretim šai skolai,

Bij. Rīgas 18. septiņgadīgās skolas 1950. gada absolventi 2011. gadā Rīgas Jāņa Poruka vidusskolas 100. gadskārtā. Otrā rindā otrais no labās skolas divkārtējais absolvents Jānis Ivars Neimanis

Daži mantkārīgi aizkulišu darboņi, izvirzot sev priekšplānā ar savām interesēm tieši vai netieši saistītas oficiālas varas personas, acīmredzot tagad „bīda lietas” un iecerējuši mūsu skolu (domājams, arī tai blakus esošo vēsturisko ūdenstorni) ērti privatizēt. Un piešķirt skaistajai skolas ēkai pavisam cita veida saturu savas peļņas gūšanai. Droši vien ne jau bez pagaidām pašiem vien zināmas viegla izklaidēšanas projekta. Biedējoši zīmīgi, ka tīmekļa portālā www.apollo.lv pērn-gad 31. oktobrī parādījās Rīgas pašvaldības amatpersonas – varas pārstāvja oficiāli pausts viedoklis, ka mūsu vēsturiskā skola, kas atrodas ēkā, kuŗa faktiski ir visas Čiekurkalna apkaimes kultūras piemineklis un celts pēc Rīgas galvenā arhitekta R. Šmēlinga īpaša projekta 1911. gadā, it kā vairs neesot spējīga pastāvēt kā mācību iestāde, taču tas nekādā ziņā nav taisnība. Varētu pat teikt, tāds viedoklis ir melīgs. Skolai šodien ir pilnīgi tās lomai atbilstošs audzēkņu kontingents un kvalificētu pedagogu kopa. Nav loģiski saprotams, kāpēc šo Rīgas seno latviešu skolu, ko beiguši arī daudzi Latvijā labi zināmi cilvēki, tagad grib likvidēt un pārvērst par ko citu. Un daļu

memoriālam parkam līdzīgajos Rīgas 2. Meža kapos. Tur mūžīgā mierā dus arī daudzi mūsu skolas skolotāji un absolventi.

Par šiem aplamajiem plāniem droši vien vēl neko nezina tā mūsu sabiedrības daļa un tie mūsu skolas absolventi, kuŗiem liktenis lēmis būt ārzemēs.

Apelējot pie sirdsapziņas un godaprāta, aicinu visus Rīgas vēstures patriotus un mūsu skolas bijušos absolventus paust jebkāda veida atklātu protestu un pievienoties tiem vairāk nekā divsimt Rīgas Jāņa Poruka vidusskolas skolēnu vecākiem un vidusskolēniem, kuŗi 2013. gada decembrī parakstīja un iesniedza protesta vēstuli Rīgas domes un LR Izglītības ministrijas amatpersonām.

Kultūrvēsturiskas nozīmes ēkā strādājošās Rīgas Jāņa Poruka vidusskolas voluntārā un negudrā likvidēšana ir jāaptur un jāizbeidz.

Juris Ivars Neimanis,
Jāņa Poruka skolas Rīgā bijušais divkārtējais (pamatskolas – 1950. gadā un vidusskolas – 1955. gadā) absolvents, bijušais LTF deputāts un barikāžu dalībnieks

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010 (Darba laiks P.O.: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”,
Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics. LE17 6DF,
England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2014. gada 1. janvāri:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 67 jeb 80 eiro; 12 mēnešiem GBP 128 jeb 149 eiro. Samaksu ar čekū, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu 49 eiro

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 700 jeb 80 eiro; 12 mēneši SEK 1300 jeb 149 eiro. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr.: +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 149 eiro; 6 mēn. – 80 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 80 eiro; 12 mēnešiem 149 eiro. Naudas pārvedumi ar čekū uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (28 eiro), 12 mēnešiem Ls 34 (49 eiro).

Digitālā avīze - 49 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3 par 10 mm augstu viensējīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 500.

Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm. Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, sākot ar pirmo parakstīto rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.
Iespēst: SIA EVEKO, Rīgā

LASĪET TĪMEKLĪ!

www.brivalatvija.lv

BRĪVĀ LATVIJA

APVIENOTĀ LONDONĀJ AVĪZE UN LATVIJA

ESAM PIEEJAMI GAN DRUKĀTĀ,
GAN DIGITĀLĀ VERSIJĀ

DIGITĀLĀS VERSIJAS GADA ABONEMENTA MAKSA - 49 EIRO

Ja vēlaties saņemt jaunākās ziņas, lūdzu,
sūtiet vārdu un uzvārdu uz
info@brivalatvija.lv

Lasiet tīmeklī!

ASV latviešu laikrakstu

LAIKS

www.laiks.us

SPORTS SPORTS SPORTS

Martinam Dukuram 30. uzvara Pasaules kausa izcīņas posmos

Latvijas skeletonists **Martins Dukurs** palika nepārspēts Īglsas trasē Austrijā Pasaules kausa izcīņas priekšpēdējā - sestajā posmā. Viņš svinēja ceturto uzvaru pēc kārtas. Martinam šī bija kopumā 30. uzvara Pasaules kausa izcīņas posmos viņa karjērā. Martina brālis Tomass izcīnīja trešo vietu.

Lelde Priedulēna

saules kausa izcīņas posmā. Ar to pietika, lai kvalificētos Soču Ziemas olimpiskajām spēlēm.

Pirmajā braucienā Priedulēna ieņēma 19. vietu 21 dalībnieces konkurencē, un otrajā braucienā 20 gadu vecās latvietes pozīcijas nemainījās. Uzvarēja Lielbritānijas skeletoniste Elizabete Jarnolda ar rezultātu viena minūte un 49,04 sekundes, bet otrās vietas ieguvēja amerikāniete Nelle Pīkusa-Peisa atpalika 0,32 sekundes. Priedulēna pirmās vietas ieguvējai zaudēja 2,21 sekundi.

Karjērā labākais sasniegums Pasaules kausa izcīņas sacensībās Priedulēnai ir iepriekšējā sezonā iegūtā 12. vieta Altenbergā, Vācijā.

***

Melbārža četrinieks uzvar un sasniedz trases rekordu

Latviešu bobsleja četrinieka pilots **Oskars Melbārdis** uzvarēja Īglsas trasē Austrijā Pasaules kausa izcīņas priekšpēdējā - sestajā posmā. Tā mūsu bobslejistiem bija otrā uzvara pēc kārtas,

bet Melbārdim - trešā uzvara pilota karjērā. Ar šo rezultātu gan nebija pietiekami, lai Melbārdis varētu turpmāk pretendēt uz Starptautiskās Bobsleja un skeletona federācijas (FIBT) īpašo balvu 100 000 eiro apmērā. Balva pienāktos tam sportistam, kas uzvarēs sezonas pēdējās trīs sacīkstēs, turklāt visos sešos braucienos paliks nepārspēts

Pirmajā nobraucienā Melbārdis ar stūmējiem Daumantu Dreiškeni, Arvi Vilkasti un Jāni Strenģu trasi veica 51,15 sekundēs, par 0,01 sekundi atpaliekot no amerikāņa Stīvena Holkomba četrinieka. Otrā nobraucienā Melbārdis sasniedza trases rekordu un divu braucienu summā apsteidza Holkombu par 0,11 sekundēm.

Otrs Latvijas pilots **Oskars Ķibermanis** ar stūmējiem Raivi Broku, Helviju Lūsi un Vairi Leibomu pēc pirmā brauciena dalīja desmito vietu, Holkombam gan zaudējot tikai 0,30 sekundes. Savukārt otrā braucienā Ķibermaņa četrinieks sasniedza astoto rezultātu, kas summā ļāva pakāpties par vienu pozīciju, piekāpjoties vadošajai Latvijas ekipāžai 0,49 sekundes.

Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā četrinieku ekipāžām līderis ar 1414 punktiem joprojām ir vācietis Maksimiljans Arnts, kas šajā posmā ieņēma sesto vietu. Viņam ar 1292 punktiem seko Īglsā astoto vietu ieņēmušais krievs Aleksandrs Zubkovs, bet vēl trīs punktus zaudē Holkombi. Melbārdis ar 1052 punktiem pakāpies no desmitās uz septīto vietu, bet Ķibermanis ar 816 punktiem ir 13. pozīcijā. Savukārt Starptautiskās Bobsleja un ske-

letona federācijas (FIBT) rangā Melbārdis ar tādu pašu punktu summu ir 10., Ķibermanis ar 816 punktiem - 15., Žaļims ar 648 punktiem - 25. vietā.

Pasaules kausa izcīņas posmā abas Latvijas bobsleja **divnieku** ekipāžas Īglsā, Austrijā, noturējās astoņniekā. **Oskars Melbārdis** ar stūmēju Daumantu Dreiškeni izcīnīja septīto, bet astoņnieka beigās ierindojās **Oskars Ķibermanis** ar Vairi Leibomu. Pirmajā braucienā Latvijas divnieki finišēja ar vienādu rezultātu 52,10 sekundes un dalīja piekto vietu, tomēr ieņemtās pozīcijas otrajā braucienā neizdevās noturēt. Uzvaru izcīnīja ASV pilots Stīvens Holkombi, kas bija vadībā arī pēc pirmā brauciena. Melbārdis no Holkomba summā atpalika 0,55 sekundes, Ķibermanis - 0,60 sekundes.

Īglsā divnieki pabeidza kvalifikāciju Soču Ziemas olimpiskajām spēlēm, kur Latvija būs pārstāvēta ar divām ekipāžām.

*

Latvijas bobsleja pilota **Uģa Žaļima** vadītais četrinieks izcīnīja pirmo vietu Sanktmoricas trasē Šveicē **Eiropas** kausa izcīņas sacensībās. Bobslejisti šajās sacensībās veica tikai vienu braucienu, kuŗa nobeigumā Žaļims ar Intaru Dambi, Kristapu Kalniņu un Raivi Zīrupu par 0,01 sekundi apsteidza Matiasu Bēmeru no Vācijas. Savukārt trešās vietas ieguvējs **Benjamins Šmīds** no Vācijas tika apsteigts par 0,07 sekundēm. Latvijas sportisti uzrādīja brauciena labāko starta laiku.

Divnieku konkurencē Žaļimam ar Dambi tika sestā vieta,

par 0,50 sekundēm piekāpjoties uzvaru izcīnījušajam Šmīdam.

***

Kamaniņas

Pasaules kausa izcīņas sacensībās kamaniņbraucēju **Andrā un Juŗa Šicu** divnieka ekipāža Altenbergā, Vācijā, izcīnīja devīto vietu. Otrā Latvijas ekipāža **Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš** ierindojās 18. vietā.

Latvijas stafetes vienībā startēja **Ulla Zirne, Mārtiņš Rubenis**, kā arī **Oskara Gudramoviča** un **Pēteris Kalniņa** divnieks. Viņi izcīnīja ceturto vietu.

Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā **Mārtiņš Rubenis** ierindojās 13., **Inārs Kivlenieks** - 16., **Kristaps Mauriņš** - 19., **Arturs Dārznieks** - 30. vietā. Dāmu konkurencē **Eliza Tiruma** ir 16., **Ulla Zirne** 27. vietā. **Ekipāžas**: 8. - **Andris un Juris Šici**, 16. - **Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš**.

Junioru konkurencē Latvijas jaunais kamaniņu braucējs **Rīks Kristens Rozītis** izcīnīja augsto astoto vietu. Pēc pirmā brauciena **Rozītis** atradās tikai 12. pozīcijā, bet otrajā nobraucienā sasniedza ceturto rezultātu.

***

Tennis

Latvijas labākais tenisists **Ernests Gulbis** Austrālijas atklātajās meistarsacīkstēs netika tālāk par otro kārtu. Turnīrā ar 23. numuru izliktais **Gulbis** ar rezultātu 2:6, 3:6, 4:6 stundas un 37 minūšu laikā zaudēja amerikānim **Semam Kverijam**, kas ATP rangā ir 51. vietā. **Gulbis** nespēja tikt galā ar pretinieka servēm.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskās draudzes turpmākie dievkalpojumi **9. februārī** un **9. martā** plkst. 16.

ANGLIJA

DVF "Straumēnu" kafējnicā "Rīga" ceturtdien, **30. janvārī**, plkst. 15 Ruta Pariss runās par tematu "Kas satur tautu kopā". Apmeklēt aicina Straumēnu vana dzes.

Draudzīgā aicinājuma sarīkojums Londonā, Zviedru baznīcas zālē, 6 Harcourt Street, London W1H 4AG (tuvākā apakšzemes stacija: Edgware Road.), sestdien, **25. janvārī**, plkst. 17.

Runās Latvijas Republikas vēstnieks Lielbritānijā **Andris Teikmanis**. Uztāsies Londonas latviešu skolas audzēkņi, „Londona deļo” un Londonas Latviešu koris. Pēc oficiālās daļas kafija un citi atspirdzinājumi. Īpaši aicināti nesen iebraukušie tautieši, lai uzzinātu nepieciešamu informāciju par vēstniecības pakalpojumiem.

DVF Koventrijas nodaļa rīko **Draudzīgā aicinājuma atceri 26. janvārī** plkst. 15 Mūsmājās. Runās Ž. Mūsiņš par latviešu teikām. Nodaļas valde.

***

DVF Lesteras nodaļas biedru pilnsapulce **16. februārī** Igaunū namā, 366 Fosse Road North,

Leicester, LE3 5RS plkst. 14.

***

Draudzīgais aicinājums

DVF Lesteras nodaļa aicina **8. februārī** plkst. 15 Igaunū namā, 366 Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS, Ineses Auziņas-Smith referāts "Latvieši Lielbritānijā". Turpinājumā saviesīgs vakars ar latviešiem no Peterborough. Tējas, kafijas galds.

***

Grupās INSTRUMENTI koncerti Lielbritānijā:

Londonā, Hoxton Square Bars and Kitchen, 2-4 Hoxton Square, London N1 6NU, **29. janvārī** 20 - 23 vakarā.

Bostonā, Blackfriars Theatre and Arts Centre, Spain Lane, Boston PE21 6HP, **30. janvārī** plkst. 19.30. Ieejas maksa £ 10. Tālr.: 01205 363108.

***

DIEVKALPOJUMI

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Lesterā, Igaunū namā, 366 Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS, sestdien, **1. februārī**, plkst. 14 dievkalpojums.

„**Straumēnos**”, Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, Leicestershire, LE17 6DF, svētdien, **16. februārī**, plkst. 10 dievkalpojums.

„**Mūsmājās**”, Priory Hill, Wols-

ton, Coventry, CV8 3ZF, ceturtdien, **23. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Mansfildā, St. Peters' and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **1. februārī**, plkst. 11 dievkalpojums.

Pīterborovā, St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN, sestdien, **8. februārī**, plkst. 16 dievkalpojums.

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **2. februārī**, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **2. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

APVIENOTĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZE, māc. E. Zikmane **Londonā**, Zviedru baznīcā, W1H 4AG, svētdien, **26. janvārī**, plkst. 14 Epifānijas laika dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančestērā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, **2. februārī**, plkst. 13.30 dievkalpojums ar dievgaldū.

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **26. janvārī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldū.

Vācijā, dievkalpojums ar dievgaldū.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Minchenes Latviešu luterāņu draudzē, Svētā Gara baznīcā, Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, München-Moosach, svētdien, **2. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums ar dievgaldū. Dievkalpojumu vadīs mācītāja Dr. Ilze Ķezbere-Hārle, bērniem svētdienas skolas nodarbība, pēc dievkalpojuma sadraudzības stunda tuvējā viesu namā. Miļi aicināti latvieši un vācu draugi no tuvienes un tālienes.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **9. februārī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44), **16. februārī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **23. februārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Oldenburgā, Ohmstedes baz-

nīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **26. janvārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

ZVIEDRIJA

Latviešu pensionāru apvienība (LPA) ielūdz uz saietu sestdien, **1. februārī**, plkst. 14 Wallingatan 34, durvju kods 8591. Dace Lagerborg, bibliotēkare Södertörns Augstskolā, uzstāsies ar referātu. Kafijas galds Edes Svarans un Vijas Valters izkārtojumā. Dziesmas Gunāra Zvejnieka vadībā. Visi, gan vecāki, gan jaunāki, laipni gaidīti! LPA valde

***

Zviedru-latviešu biedrība (Svensk-Lettiska föreningen) **29. janvārī** plkst. 18 (Igaunū namā, Wallingatan 34, durvju kods 8591, Stokholmā) rīko sanākumi, kas veltīta Baltijas drošībai. Ģenerālmajors un Militārās augstskolas (Försvarshögskolan) bijušais rektors, Kārlis Neretnieks, sniegs savu redzējumu par drošības jautājumiem Baltijā. Pēc referāta varēsīm apspriesties pie glāzes vīna. Biedrības locekļiem ieejas maksa 80 kr, pārējiem 100 kr. Pieteikties līdz 24. janvārim: info@svensklettiska.se vai tālr. 073 581 7715 (Conny Mörke).